

NAŠE DELO

Iz gospodarskega načrta za leto 1972

VEVČE, JANUARJA — V začetku vsakega leta pripravijo v gospodarskih organizacijah gospodarske načrte o proizvodnji in poslovanju v novem letu. Tudi na Vevčah smo izdelali proizvodni načrt za leto 1972.

V vsakem gospodarskem načrtu se opažajo vplivi zunanjih in notranjih dejavnikov. Konec leta 1971 nam je prinesel precejšnje spremembe na tržišču. Monetarna sprememba dinarja — sprememba tečaja nasproti drugim valutam — je povzročila povečanje cen vsem surovinam, ki jih uvažamo. Razmere na tržišču surovin se še niso popolnoma stabilizirale in vsaka napoved, kako se bodo gibale cene surovin v letu 1972, je zelo težka. Na domačem tržišču so za sedaj cene surovin še zamrznjene. S koncem februarja pa lahko pričakujemo tudi povišanje cen domačim surovinam, prav tako tudi prevozu in storitvam. To pričakovanje je realno, saj naši dobavitelji občutijo devalvacijo dinarja ravno tako kot naše podjetje.

Glede deviznih cen naših glavnih surovin pa lahko pričakujemo, da se ne bodo povišale do prve polovice leta.

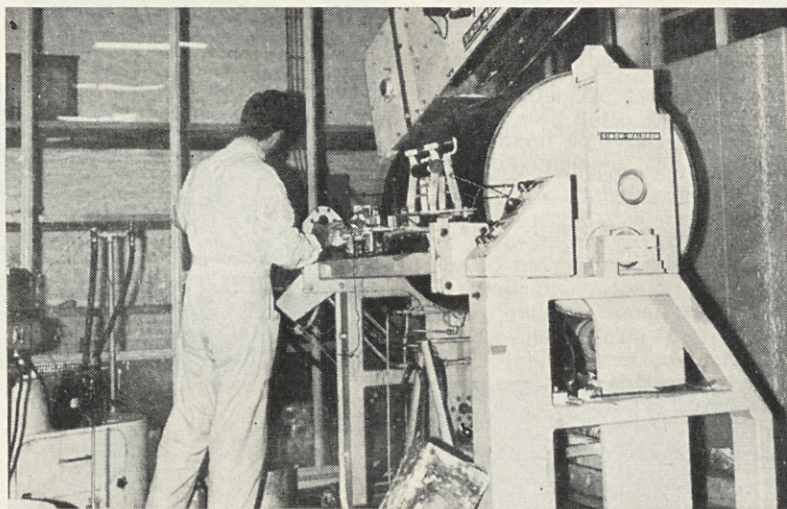
Proizvodni načrt izhaja iz istih postavk, kot v preteklem letu. Načrtovane proizvodne količine so na približno istem nivoju, kot v lanskem letu. Kvalitetno se pa novi plan precej razlikuje od starega. Opazen je premik v proizvodnji in prodaji h kvalitetnejšim papirjem.

Delež kvalitetnih papirjev je iz leta v leto večji. Izdeluje se čedalje več premazanih papirjev. Odstotek premazanih papirjev v skupni proizvodnji je iz leta v leto večji. Upada pa odstotek klasičnih papirjev. Tudi znotraj skupine klasičnih papirjev so opazna gibanja k bolj kvalitetnim vrstam papirja, to so predvsem površinsko klejeni ofset papirji in mehanografski papir. Vrednost srednjefinega papirja pa v proizvodnem načrtu pada.

Proizvodnja premazanih papirjev se veča, zato je v letu 1972 predvideno tudi boljše izkoriščanje premaznega stroja. Načrtovana stopnja izkoriščanja zmogljivosti je 52,3%. Na papirnih strojih so predvidena tedenska čiščenja vsakih štirinajst dni po osem ur. Daljši remont je predviden na prvem in drugem papirnem stroju, na drugih strojih pa so načrtovani minimalni remont. Stopnja izkoriščanja osnovnih zmogljivosti je planirana v višini 89,7%.

Zaradi manjše proizvodnje srednjefinih papirjev je predvideno manjše obratovanje brusilnice. Načrtovano je, da bo obratoval samo en brusilnik. Stopnja izkoriščanja zmogljivosti je 45,3%, kar je glede na pogoje razumljivo. Možno pa je, da se bo v spremenjenih tržnih razmerah povečal izvoz kulerjev. S povečanim izvozom kulerjev bi bila potreba po lesovini večja in s tem bi se tudi izboljšalo izkoriščanje brusilnice.

V letu 1972 je najbolj smotrna rekonstrukcija četrtega papirnega stroja. V okvirni rekonstrukciji bi vgradili v sušilno skupino napravo za površinsko klejenje in premazovanje, povečala pa bi se tudi hitrost. S tem bi dosegli, da bi lažje premazne papirje premazovali že na četrtem stroju. Težji premazani papirji pa bi bili na tem stroju že tudi delno premazani in zato bi lahko na premaznem stroju izdelava tekla hi-

Preden gre papir na premazni stroj, preizkušajo kvaliteto na malem laboratorijskem stroju

treje, dosežena bi bila večja delovna hitrost.

Uvajamo tudi proizvodnjo kalcijevega karbonata, ki bo v nekaterih vrstah papirja nadomestil kaolin, predvsem v mehanografskih.

Plan proizvodnje za leto 1972 je naslednji:

	ton
Brezlesni papirji	21.500
Srednjefini papirji	5.500
Skupaj klasični papirji	27.000
Osnova za premaz	8.300
Premazani papirji	8.300
Lesovina	2.800
CMC	144

Opazna se manjša načrtovanje proizvodnje klasičnih papirjev kot v preteklem letu. Zmanjšalo se je zlasti predvidevanje proizvodnje srednjefinih papirjev — vzrok je tržišče notranje in zunanje. Povečala se bo proizvodnja osnove za premaz in proizvodnja premazanih papirjev. Zaradi predvidenega zmanjšanja proizvodnje

srednjefinih papirjev je manjša tudi načrtovana proizvodnja lesovine.

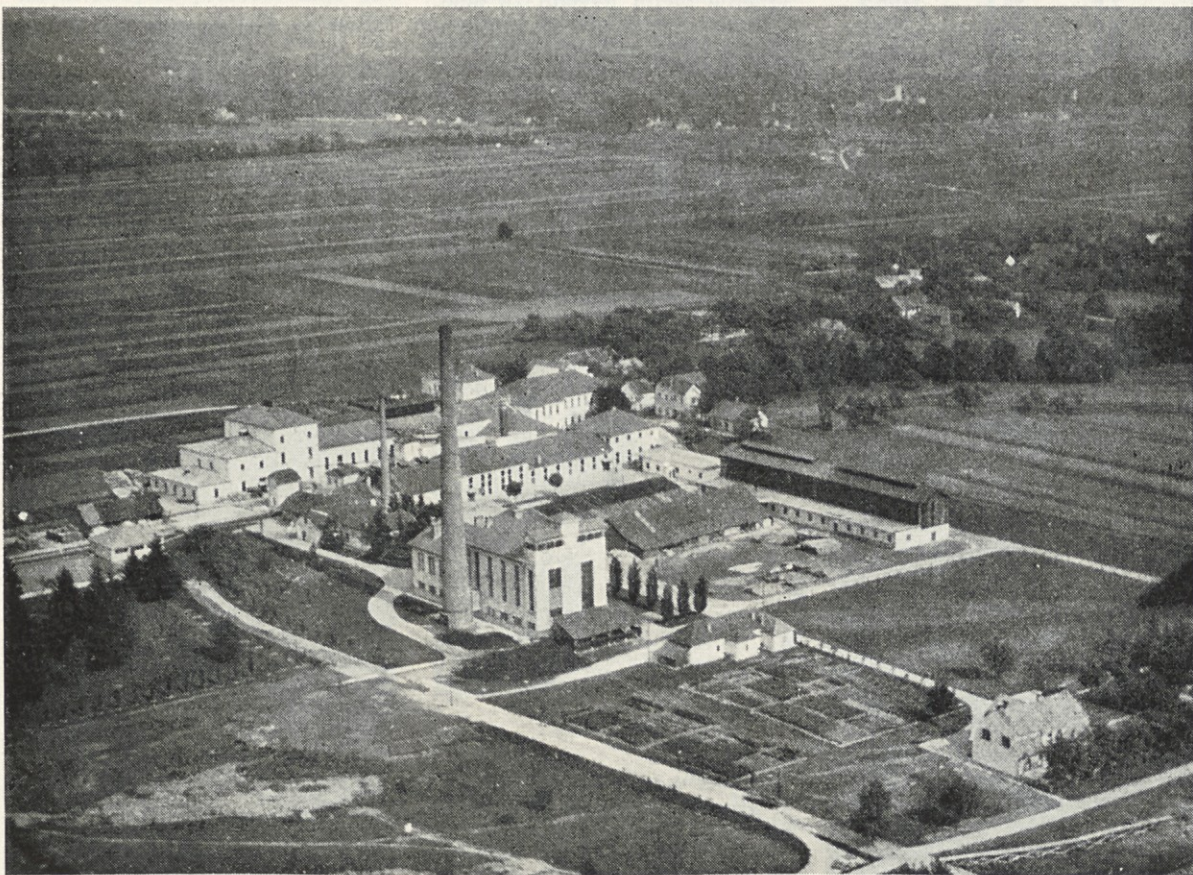
Med premazanimi papirji je planiranega največ vrste Slavija A — 3200 ton, sledi Emona A — 2400 ton in Avala — Curtis 1050 ton. Proizvodnja premazanih papirjev je po načrtu za več kot 2000 ton večja kot v primerjavi s planom lanskega leta.

Planirana proizvodnja po strojih

Stroj	Neto z ovojnino ton	Bruto na PS ton
I. PS	5.310	5.800
II. PS	7.260	7.770
III. PS	8.610	9.240
IV. PS	5.820	14.300
Osnova za premaz	8.300	
Skupaj	35.300	37.100

Proizvodnja po strojih je približno na istem nivoju kot lani, odkloni so minimalni.

Andrej Novak

Papirnica Količevo v letu 1933

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNIC KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Rekonstrukcija KS II.

in kako jo nameravamo financirati

KOLIČEVO, JANUARJA 1972

— V Papirnici Količevo nameravamo v obdobju 1972—1975 rekonstruirati kartonski stroj II., dodelavo, pripravo snovi, kotelske in energetske naprave, rešiti vprašanje odpadnih voda ter izvršiti tudi druga investicijska dela, ki so neposredno v tej zvezi. Rekonstrukcija bi se izvršila v dveh stopnjah. Prva stopnja v letu 1972 ter druga stopnja v letu 1974. Pri obeh stopnjah rekonstrukcije bi sodelovala zahodnonemška firma ER WE PA s sofinancerji, s tem, da bi za prvo

stopnjo zagotovila samo tuje kredite, medtem ko bi v drugi stopnji sodelovala z direktnim vlaganjem, za ostanek pa bi zagotovila inozemske kredite.

Investicijske naložbe za nameravano rekonstrukcijo bi po našem predlogu izgledale takole:

I. STOPNJA LETA 1972

Rekonstrukcija KS II. s povečanjem dnevne proizvodnje od 40 na 60 ton premazanih kartonov dnevno.

a) Investicijske naložbe (v milijonih)	
— Uvozna oprema z montažo	4,3 DM 22,6 din
— Domača oprema ter gradnje	12,4 din
Skupaj	4,3 DM 35,0 din

b) Plačilo uvozne opreme	
15% avansa	0,7 DM 3,3 din
85% kredit na 5 let	3,5 DM 18,6 din
Plačilo inozemske montaže	0,1 DM 0,7 din

Za odplačilo inozemskega kredita bi znašala letna anuiteta 883.000 DM oziroma 4.665.000 din, ki bi jo odplačevali iz devizne amortizacije v višini 468.000 din in retencijske kvote v višini 4.197.000 din.

Za doseganje take retencijske kvote bi bil, ob predvideni 20% retenciji, potreben letni izvoz v višini 1.370.000 \$, kar ne bi predstavljalo posebnega problema spričo tega, da je naš izvoz na konvertibilno področje v preteklih letih že znašal okoli 1.000.000 \$.

c) Domača oprema z montažo in gradbena dela bi financirali iz bančnega kredita pri Ljubljanski banki, ki bi ga koristili na podlagi že vezanih sredstev v višini 8,2 milijona din. Računamo na kredit za dobo 5 let po 8% obrestni meri. Ob tem bi znašala letna anuiteta 3.115.000 din.

II. STOPNJA LETA 1974

Rekonstrukcija KS II. s povečanjem dnevne proizvodnje od 60 na 90 ton dnevno premazanih kartonov z drugim investicijskimi.

a) Investicijske naložbe (v milijonih)	
— Uvozna oprema z montažo	8,5 DM 44,9 din
— Domača oprema ter gradnje	19,9 din
Skupaj	8,5 DM 64,8 din

b) Financiranje uvozne opreme	
Tuđe vlaganje	5,0 DM 26,4 din
Plačilo avansa	0,5 DM 2,6 din
Plačilo montaže	0,3 DM 1,4 din
Kredit na 5 let	2,7 DM 14,5 din

Za odplačilo inozemskega kredita bi znašala letna anuiteta 689.000 DM ozir. 3.640.000 din, ki bi jo odplačevali iz devizne amortizacije in iz retencijske kvote.

c) Financiranje domače opreme z montažo ter gradbena dela prav tako predvidevamo iz bančnega kredita na 5 let po 8% letno, pri čemer bi znašala letna anuiteta 4.992.000 din.

To informacijo smo, skupno z rekapitulacijo investicijskih vlaganj, ter rekapitulacijo virov pokrivanja deviznih odplačil, poslali Ljubljanski banki. Predlog smo poslali na podlagi dogovora med predstavniki našega podjetja in Ljubljanske banke, ki je bil sprejet na sestanku v Ljubljani dne 29. 12. 1971. Na tem sestanku so nam predstavniki banke obljubili, da nam bodo zagotovili potrebna dinarska sredstva in izdali potrebne devizne garancije pri njetju inozemskih posojil.

O vseh spremembah in dopolnitvah, kakor tudi o poteku del pri izdelavi programa, vas bomo sproti obveščali.

Sandi Rihtar

Dopisujte
v »Naše delo«

Združena papirnica Ljubljana

Gibanje proizvodnje v mesecu decembru 1971

	Plan	Doseženo	Izkoriščenost I.-XII. 1971	Zmožljivost I. 1970
Klasični papirji	100	101,3	91,7	90,5
Premazani papirji	100	149,2	47,6	27,0
Skupaj	100	109,6		
Lesovina	100	58,8		

V mesecu decembru smo dosegli rekordno proizvodnjo papirja, plan smo presegli kar za 10%. Visoko proizvodnjo smo dosegli z znižanjem zaloga nedokončane proizvodnje, ki so po nekaj mesecih dosegle zopet normalno višino. Od klasičnih vrst smo izdelali ca. 30% ofset papirjev, več kot preteklega meseca mehanografskih, peresno lahkih papirjev, bankposta ter kulerjev.

Zastoji PS so bili malo nad povprečjem, prav tako tudi izmet.

Rekordna je bila tudi proizvodnja premazanih papirjev, ker smo obratovali delno tudi ob nedeljah in proizvedli dobro polovico enostransko premazanih papirjev. Zastoji so bili na premaznem stroju zaradi elektro okvare precej visoki, izmet pa je bil na normalni višini.

Proizvodnja lesovine je bila zopet nizka, ker smo obratovali le z enim brusilnikom.

PAPIRNICA KOLIČEVO

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE
DECEMBER 1971

Količinsko v %

Izdelek	December 71 plan - dec. 71	Leto 1971 Plan 1971	December 71 December 70	Leto 1971 Leto 1970
Papir	100,2	87,6	117,5	96,2
Karton	108,5	101,3	101,8	99,2
Lepenka	84,1	96,6	84,4	113,5
Skupaj	105,0	98,3	102,8	99,7
Lesovina	69,0	78,2	75,9	86,4

Vrednostno v %

Izdelek	December 71 plan - dec. 71	Leto 1971 Plan 1971	December 71 December 70	Leto 1971 Leto 1970
Papir	107,0	99,2	119,5	115,8
Karton	118,1	108,1	108,3	111,2
Lepenka	90,9	99,1	100,3	120,1
Skupaj	112,9	105,3	108,7	112,9

IZVOZ

Količinsko v %

Izdelek	December 71 plan - dec. 71	Leto 1971 Plan 1971	December 71 December 70	Leto 1971 Leto 1970
Papir	64,6	58,3	111,1	75,4
Karton	45,8	40,0	58,4	53,3
Lepenka	—	—	—	—
Skupaj	54,2	48,2	78,1	63,3

Vrednostno v %

Izdelek	December 71 plan - dec. 71	Leto 1971 Plan 1971	December 71 December 70	Leto 1971 Leto 1970
Papir	61,7	56,8	148,2	90,1
Karton	47,5	47,2	51,5	72,8
Lepenka	—	—	—	—
Skupaj	53,8	51,4	77,0	80,3

ČASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI STROJEV
DECEMBER 1971

Stroj	Koled. čas ure	Prazniki ure	Zastoj %	Izkoristek stroja %	Bruto proizv. ton		
PS I	744	24	3,2	88	1,1	95,7	88,4
PS II	744	24	3,2	44	5,9	90,9	316,3
KS I	744	24	3,2	14	1,9	94,9	604,7
KS II	744	24	3,2	15	2,0	94,8	1195,9
LS	744	24	3,2	63	8,5	88,3	184,2
Skupno	744	24	3,2	29	3,9	92,9	2389,5

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleno	%	Proizvodnja na zaposl. %
Povprečje v letu 1970	702	100	100
December 1971	702	100	100,1
Povprečje v letu 1971	701	99,9	100,1

Tudi to je lahko vzrok za nesrečo pri delu

Nesreče pri delu v letu 1971

KOLIČEVO, JANUAR 1972 — Spet je preteklo leto in spet pregledujemo in analiziramo delo v minulem letu. Med drugimi zaključki in pregledi pregledimo še

nesreče pri delu, kje, kako in kakšne so bile in kakšne so njihove posledice.

Statistični pregled:

	1967	1968	1969	1970	1971
Število zaposlenih	712	698	703	722	719
Število nesreč pri delu	18	29	46	42	35
Odstotek poškodovanih	2,51	4,16	6,55	5,95	4,87
Število izgubljenih dni zaradi nesreče	500	342	713	586	566,5
Število izgubljenih dni na eno nesrečo	27	12	15,5	13,3	16,2
Resnost	390	251,7	53,5	416,3	382,85
Pogostnost	14,5	21,6	33,1	29,8	25,06
Odstotek boleznin	3,14	3,64	3,24	2,82	3,58

Od 35 nesreč pri delu so bile 3 težje. Dve sta ostali brez posledic, pri eni poškodbi pa imamo trajnejšo okvaro, omejeno gibljivost prstov leve roke.

Viri nesreč pri delu:

— trdi materiali	9
— ročno orodje	1
— transportno sredstvo	4
— delovni stroji	14
— delovno mesto	6
— transportna pot	—
— tekočina	1

Vzroki nesreč pri delu:

— nezanesljiv način dela, ne- previdnost	20
— nepravilnosti na trans- portnih poteh	2
— nepravilnosti na trans- portnih sredstvih	1
— neurejenost delovnih mest	1
— nepravilnosti na strojih	3
— organizacija dela	1
— pomanjkljiva zaščita	—
— kršitev varnostnih pred- pisov	3
— motnje v normalnem teh- nološkem postopku	2
— slaba razsvetjava delovne- ga mesta	—
— neuporaba osebnih zaščit- nih sredstev	2

Med viri nesreč pri delu se pojavljajo največkrat delovni stroji, nadalje tudi materiali (les, kovina, bale celuloze in papirnih odpadkov), s katerimi delavci rokujejo pri svojem delu.

Kot vzroki nesreč pri strojih pa nastopajo nepravilnosti na samih strojih v manj primerih (3 primeri), v večji meri pa neprevidnost, nezanesljiv način dela in malomarno delo. To so vse vzroki tako imenovanega ljudskega faktorja, ki so povsem nepotrebni in se dajo s primernim poučevanjem tudi odpraviti. Med drugimi vzroki sta še številnejša: neuporaba osebnih zaščitnih sredstev in kršenje danih navodil za delo.

Pregled nesreč po delovnih enotah in % poškodovanih v enoti:

I.	1	2,22
II.	6	6,25
III.	18	6,08
IV.	4	1,05
V.	6	7,20
VI.	—	—

Čeprav je v V. DE (transport) še naprej največ nesreč, pa je le opazno občutno izboljšanje. V letošnjem letu imamo prav tu 8 nesreč manj kot lani. To pa gotovo zaradi izboljšanja dela, mehanizacije (čeprav počasne) in

Delati je treba varno, Peter Knez, Franc Rusjan in Peter Grčar

Tudi na poti na delo in z dela so nezgode zelo pogoste — zato pozor!

privajanja novo sprejete delovne sile delu.

Precej poškodb imamo še v delavnicah, vendar so to le manjše poškodbe (udarci, odrgnine, vščipnjenja, ureznine in podobno), do katerih pride zlasti ob remontnih in montažnih delih.

Večje število nesreč pri delu imamo še v proizvodnji, vendar jih kar 7 odpade na dodelavo papirja in kartona, kar je odločno preveč. Tu imamo največ poškodb zaradi zatranosti delovnih mest in pretežkega dvigovanja bremen.

Izmena	Dan	Ura poškodbe
I. 20	Ponedeljek	8
II. 13	Torek	7
III. 2	Sreda	6
	Četrtek	3
	Petek	6
	Sobota	4
	Nedelja	1
		1. ura 2
		2. ura 4
		3. ura 8
		4. ura 7
		5. ura 8
		6. ura 1
		7. ura 3
		8. ura 1
		9. ura 1

Največ nesreč se je pripetilo v 1. izmeni. To je delno razumljivo, saj je v tej izmeni prisotnih največ delavcev, prav v tej izmeni pa se izvrši največ popravil strojev in zamenjav strojne vprege.

Zanimiv je podatek, da v nočni izmeni skoraj nimamo nesreč pri delu.

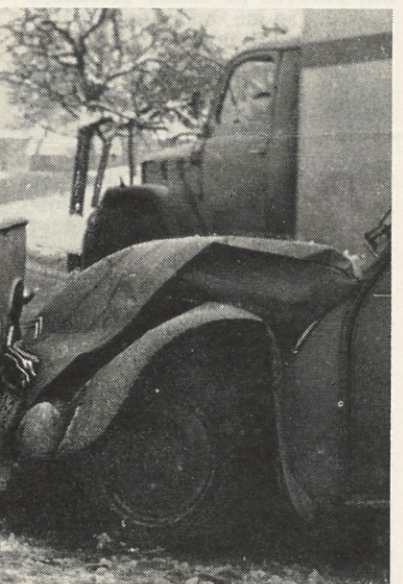
Ponedeljek je še vedno črni dan, saj imamo ravno ta dan največ poškodb. Ne zaostajata pa veliko tork in sreda, kar bi bilo sicer čudno, vendar moramo upo-

štetati, da se prav ta dva dneva zamenjavajo izmene v proizvodnji in tako povečanje števila nesreč pripišemo utrujenosti pri delu proti koncu izmene.

Ob tem kratkem pregledu nesreč pri delu vidimo, da bi se dalo še veliko nesreč preprečiti. Zato pa je potrebna poleg nekaterih tehničnih rešitev tudi pripravljenost delavcev, da pri delu pazijo in skrbno izpolnjujejo dana navodila. Upam, da bo k temu precej prispevala akcija izobraževanja iz varstva pri delu, ki je zajela 250 delavcev v neposredni proizvodnji. Akcija je bila izvedena v novembru in decembru 1971.

Tudi na poti na delo in z dela so nezgode zelo pogoste — zato pozor!

Tudi na poti na delo in z dela so nezgode zelo pogoste — zato pozor!

Poleg nesreč pri delu pa smo v preteklem letu imeli še štiri nesreče na poti na delo oziroma z dela.

Denarna nadomestila zaradi izgubljenih dni zaradi nesreč pri delu pa znašajo:

	din
nesreče pri delu	22.601,15
nesreče na poti	5.514,60
	28.115,75
izplača ZSZ	12.469,75
Skupaj	40.585,50

Izplačana nadomestila zaradi nesreč pri delu presegajo vsoto 4 milijonov. To so precejšnja sredstva, ki bi bila pa še veliko večja, če bi se upoštevali še vsi direktni (zamenjave na delovnem mestu za čas odsotnosti, stroški zdravljenja itd.) in indirektni (zmanjšani učinek delavca na delovnem mestu, ponovno uvajanje v delo itd.) stroški.

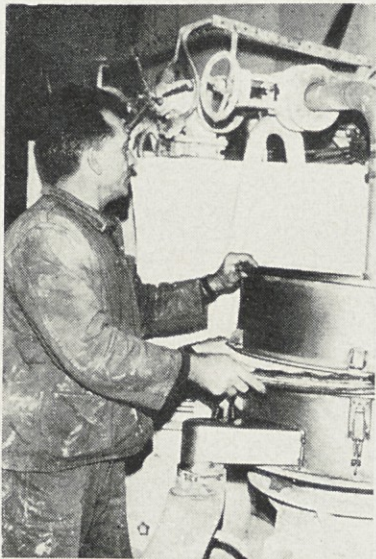
Zaradi težkih posledic, ki jih imajo nesreče pri delu tako za posameznika kakor tudi za delovno organizacijo in celotno družbeno skupnost, moramo vse napore usmeriti v to, da bomo preprečili kar največ nesreč pri delu.

V premaznem oddelku pravijo...

VEVČE, JANUARJA — Morda bo preteklo leto ali dve, preden se bomo na ta način sprehodili po vseh oddelkih. Pod podobnim naslovom kot danes iščemo mnenja naših sodelavcev. Vprašanja bodo vsekozi podobna. Sem pa tja bomo stresli svojo radovednost na drug način, v bistvu pa bo predmet razgovora isti. Postavili bomo do deset vprašanj, kar je seveda odvisno od velikosti oddelka. Intervjuvanci niso izbrani, ampak slučajni, kot smo pri vstopu v oddelk nanje naleteli. Vprašanja so sicer naprej pripravljena, nikakor pa ni nihče vplival na odgovore. Zato so in bodo odgovori prava slika mnenj o stvareh, kot jih pač nekdo vidi. Upajmo, da bo ta način razgovora všeč tudi ljudem v ostalih oddelkih, zato začnimo v tej 1. številki XI. letnika »Našega dela« najprej v najmlajšem oddelku — v obratu za premazovanje papirja.

Tovariš Sulejman Osmanagić, kaj lahko poveš o organizaciji dela v oddelku, kaj je dobro in kaj bi se dalo še izboljšati? Kako si zadovoljen s svojim delom?

Organizacija! Kaj naj o tem rečem? Kot drugi pomočnik premaznega stroja sem v svojem oddelku na dnu lestvice organizacijske strukture in je normalno, da z organizacijo niti nimam opravka. O njej lahko kaj rečejo drugi, ki so za to odgovorni in ki se s temi stvarmi ukvarjajo. Koliko lahko prispevam k rezultatom boljšega dela, niti ne morem sam oceniti.

Franc Kocjančič

stvari od ostalih tovarni. Vseeno pa mislim, da smo pri izdelavi vsaj nekaterih papirjev še vedno zadovoljivi.

In kaj pogrešam v naši tovarni? Kljub našemu mesečnemu glasilu je še vedno premalo internih informacij v podjetju. Samo zapisniki sej na oglasnih deskah so premalo. Želeli bi še več podrobnosti iz vsakdanjega življenja v tovarni. Tedensko bi nam lahko postregli s podatki, ki nas zanimajo. To so podatki o proizvodnji, o prodaji, o upravičenih in neupravičenih zastojih, o kadrovskih spremembah, o organizacijskih spremembah in podobno. Pogrešamo tudi medsebojnega tovarništva. Tu moram pritrditi, da nekateri sodelavci tega pojma sploh ne poznajo, saj niti na pozdrav ne odzdravijo in to posebno mlajši, pa ne iz vrst nas delavcev v proizvodnji. To pa mislim, da ne ustreza normam vsake družbe, posebno pa naše. Zdi se mi, da v tovarni tudi nimamo sposobnih ljudi, ki bi bili zmorni v najkrajšem času popraviti okvare na strojih. V mislih imam stroj za premazovanje papirja. Tu so zastoji, oziroma okvare katastrofalne. Ali je temu kriva organizacija ali kaj drugega, ne vem. Imamo pa že nekaj grenkih izkušenj, da je stroj stal kar po nekaj dni. Ena važnih pomanjkljivosti je tudi pitna voda. To prizadene najbolj nas delavce v proizvodnji. Je še več manjših pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki pa se bodo sčasoma sigurno odpravile in upam, da bom drugič lahko le bolj hvalil.

Sulejman Osmanagić

Kar pa se tiče bolj enostavnih stvari, pa mislim, da organizacijski postopek teče normalno. No, vedno ni tako kot bi želeli imeti. Ne bi se pritoževal. Zamerim pa sebi samemu in svojim sodelavcem zaradi slabega vzdrževanja delovnega okolja na delovnem mestu.

Bolj bi morali upoštevati čistočo, ki je vir zdravja. Sami odnosi med delovnimi tovariši niso slabi, vendar menim, da bi morali biti drug do drugega bolj odkriti. Vsakomur je treba njegove napake razložiti odkrito, na pristopen način, ker ni vseeno, če komu napako razložimo bolj ostro ali bolj vljudno. Pogrešam v oddelku skupne sestanke vsaj enkrat mesečno, ker ena ura ali nekaj več razgovora bi proizvodnji bolj koristila kot škodila. Sem še mlad delavec in se v tem okolju dokaj dobro počutim. Dobivam podporo za svoj izredni študij in na tem mestu izkoriščam prilžnost, da se zahvalim vsem tistim, ki mi pri tem pomagajo. Za svoj oddelk pa želim, da bi čimprej dobili sesalniki za prah, ki bi ustrezal našim prostorom. S tem bi zmanjšali prašnost ozračja v naši hali.

Franc Kocjančič, kot pomočnika vodje premazne kuhinje bi od tebe rad zvedel, kaj misliš, da je v naši tovarni boljše ali slabše kot drugje in kaj pogrešaš?

Nisem obiskal mnogo tovarni naše stroke, razen najbližje v času, ko sem obiskoval poklicno papirniško šolo. Z gotovostjo pa lahko trdim, da smo boljši od drugih ravno s premaznim strojem, katerega drugod nimajo. Mnogo na slabšem od ostalih tovarni pa smo z našimi starimi proizvodnimi stroji. Vse preveč je še težkega fizičnega dela, kar v sodobnih novih tovarniških prostorih odpade. S starimi stroji je težko držati kvaliteto, ki jo zahteva trg, zato se mi zdi, da imamo več slabših kot boljših

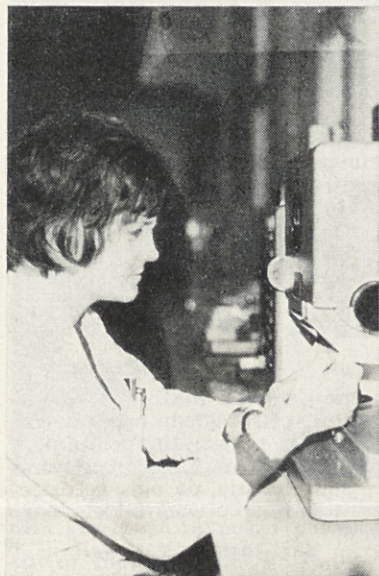
Jule Škala

Jule Škala, ti si vodja previjalnega stroja. Zanima me tvoj prosti čas, kako ga preživljaš in kje?

Ja, o tem pa ne bi imel preveč povedati. Največ se zadržujem doma pri družini. Imam ženo in tri otroke. Najmlajši je star šele 11 mesecev in potrebuje varstva. Mnogo imam dela pri še ne dokončanem in nedograjenem domu in njegovi okolici. Poleti se rad usedem v svojega rdečega konjička in se z družino popeljem v naravo. Najbolj mi je všeč gorski svet, žal pa imam za izlete še vedno premalo časa.

Fani Cimerman, ali imaš kaj takega, kar ti leži na srcu in bi rada povedala?

Kljub izmanskemu delu sem kot laborant v laboratoriju premaznega oddelka z delom zelo zadovoljna. Brez zamere, ampak rada bi dregnila v obrat družbene prehrane. Želja vseh tistih, ki hodijo na malico prvi, je, da bi dobivali pri obrokih svež kruh. Tudi malice same niso vedno sveže. Kadar delam nadure, mo-

Fani Cimerman

ram tudi na kosilo v restavracijo in se namesto toplega obroka zadovoljiti z mrzlim. Mnenja sem, da bi bilo veliko boljše, prikladnejše, da bi bilo manj izbire vrst jedil, tiste pa, ki bi bile na razpolago, pa naj bi bile bolj pripravljene, kalorične, zlasti pa sveže. Ne bom imela narobe, če trdim, da je želja nas vseh in tudi želja delovne organizacije imeti čim manj bolnikov.

Miha Prusnik, prosim, da poveš, kdaj si začel delati v tovarni, kdaj na premazu, kakšna je tvoja strokovna usposobljenost in kako si jo dosegel?

Miha Prusnik

Na Vevčah sem že od leta 1947. Začel sem kot pomožni delavec v zidarski delavnici. Še istega leta sem se vpisal v poklicno papirniško šolo, ki sem jo v treh letih dokončal. Praktični izpit sem opravil v Papirnici Količevo.

Po pridobljenem poklicu sem delal na večini delovnih mest v proizvodnji od dovažalca lesa v brusilnici do pomočnika priprave snovi, vodje priprave snovi na vseh štirih papirnih strojih. Med tem časom sem opravil tečaj za barvanje papirja, tečaj za VK delavce in tečaj za premazovanje papirja. V premaznem oddelku sem začel že leta 1967, ko je bil obrat še v izgradnji. Tu delam sedaj kot vodja priprave premazne mase. Po dvajsetih letih dela sem se lani vpisal v tehniško šolo, oddelk za papir, za katero upam, da jo bom pravočasno in uspešno končal. Za možnost in nadaljevanje mojega strokovnega izobraževanja se s tega mesta tudi iskreno zahvaljujem.

Vprašanje smo zastavili tudi **Petru Anzelcu**, strojevodji premaznega stroja. Kaj meniš o delu naših samoupravnih organov in delu družbenopolitičnih organizacij?

Delo naših samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij se mi zdi zadovoljivo, čeprav imam občutek, da delajo preveč po nekih ustaljenih načelih. Želel bi, da bi bilo njihovo delo bolj elastično in progresivno. K temu bi morda pripomogla večja udeležba mladine v teh organih. S tem ne mislim, da mladi tu niso prisotni. So, vendar v manjšini. Zakaj je temu tako, ne vem, imam pa občutek, da mladina sama ni preveč zainteresirana za delo v organizacijah.

Peter Anzelc

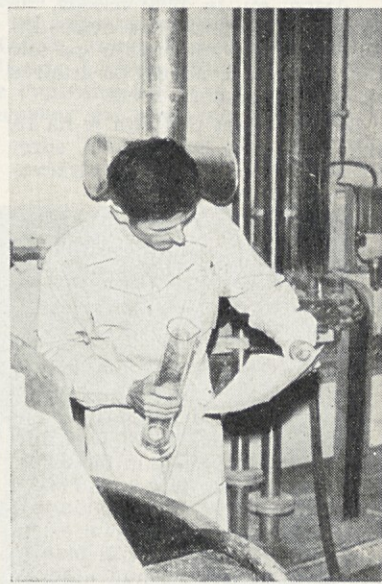
Kot član komisije za ugotavljanje delovnih prekrškov pa menim, da je ta komisija potrebna, uspešna in koristna. Pri delu v komisiji se člani med seboj razumemo in delamo brez težav.

Vida Vilfana, kemotehnika na premaznem stroju smo vprašali, kaj meni o kulturnem in športnem delu članov kolektiva, o družbenem standardu in o rekreaciji?

Glede kulture tole: malo več skupinskih ogledov razstav in drugih kulturnih prireditev in ustanov. Res, da smo abonenti drame, opere in mestnega gledališča. Opažam pa, da tja hodijo vedno eni in isti, ni pa napredka v tem smislu, zlasti pri mladini. Včasih so na razpolago proste karte, ki občasno pridejo v tovarno, pa bi bilo dobro, da bi prišle kdaj tudi v proizvodnjo.

Kar se tiče športa in rekreacije pa tole: zdi se mi, da je že dosti podpiranja »vrhunskega« športa. Razpoložljivi denar, ki ga pač ni veliko, naj bi raje porabili za rekreacijo delovnih ljudi, ki jih je več, ne pa da se samo peščica »vrhunskih« športnikov izživlja v posameznih panogah.

Pri družbenem standardu pa je precej zgrešeno, da smo stanovanja prodajali. Tako se je dogajalo, da delavec nima kje stanovati in kulturno preživljati svoj čas z družino. Po drugi strani pa so nekateri že imeli urejene stanovanjske razmere, so si zraven lahko še dokupovali garsonjere

Vid Vilfan

itd., potem pa zapuščali podjetje. Mislim, da je komentar tu odveč. In še nekaj, zakaj se delavca, ki dobi stanovanje ali možnost za gradnjo hiše, ne veže s pogodbo, da ostane ali on ali pa stanovanje v tovarni. Tudi to se bo moralo urediti.

Ivan Miklavčič je zavijač papirja v dodelavi premaznega oddelka. Na vprašanje, kateri problemi tarejo delavce na njegovem delovnem mestu, je odgovoril:

Zdi se mi, da je naš oddelk prostor za nabiranje revme. Že od vsega začetka, ko smo začeli z obratovanjem, obljubljaljo prostor zaščiti pred nevdržnim preprihom. Do danes ni bilo še ničesar storjenega. V prostoru ob prečnem rezalnem stroju je mnogo delovnih mest. Tam so prebiralke, zavijalke, tehtarice papirja, zavijači bal in drugi. Skoraj celotna proizvodnja je tu tudi uskladiščena. Pred prostorom nakladajo papir na kamione, takrat so vrata na stežaj odprta, od koder direktno piha na delavce. Če bi se hoteli preprihu izogniti, nam ne ostane drugega, kot da se umaknemo. Če bi bilo že jutri to urejeno, bi bilo precej zamujena, ker nekateri od nas smo se že nabrali precej revme. Dregnil bi tudi v osebne dohodke. Največ so prikrajšane zavijalke papirja v našem oddelku, ker morajo opravljati poleg zavijanja tudi nekatera druga dela in tako jim zmanjka časa za precej strogo postavljeno normirano delo — zavijanje papirja. S tem v zvezi bi omenil tudi zavijače papirja, ki delajo samo na režijo, ujamejo pa le kakšno nadurico, da je na koncu meseca vsaj malo več v kuverti (v mesecu decembru 1971 je imel zavijaški par Miklavčič-Pirc 173 nadur; op. uređ.). To pa nikakor ni v sorazmerju z enakim delom v papirni industriji, posebno sedaj ob enotni točki. Težave so tudi s prevozom palet z ročnim vozičkom. Ne bi se veliko poznalo, če bi nam nabavili voz na električni pogon, ki smo ga imeli že dalj časa obljubljenega, vendar je ostalo samo pri obljubi. Paleta moramo skladati tudi eno vrh druge zaradi prihranka na prostoru. To delamo s tovarnim dvigalom in žično vrvojo. Pri tem pa obstaja nevarnost poškodb, torej je nujno, da bi dobili v oddelk viličarja.

Na isto vprašanje je odgovoril tudi **Andrej Kamšek**, ki pravi:

Ker sem zaposlen v satinaži premaznega oddelka, poznam le težave, ki so pri nas. Konkretno bi omenil izmet, to je odrezek, ki naj bi ga pihali v razpuščevalce, pa ga v zadnjih treh letih še nismo videli. Krivda je v krivini nad pulperjem, kjer se razcefrani izmet navlaži in zamaši. Zaradi skoraj neprekinjenega obratovanja pihalnika, bi moral biti tudi pulper temu primerno grajen. Ker IV. papirni stroj ne jemlje vedno izmeta, ga imamo tu cele gore, tako okoli pulperja in stro-

Nadaljevanje na 4. strani

Investicijsko vzdrževanje v letu 1972

KOLIČEVO, JANUARJA 1972

— Dana mi je bila naloga, da napišem članek za Naše delo o investicijskem vzdrževanju za leto 1972. Članek je povzet po gradivu za sejo delavskega sveta.

Delavski svet podjetja je na 18. seji, ki je bila 30. 12. 1971, sprejel plan investicijskega vzdrževanja v naslednji višini:

	din
I. Gradbeni objekti	460.000
II. Tehnološke naprave	1.680.000
III. Elektro naprave	270.000
IV. Energetske naprave	280.000
Skupno	2.690.000

V sprejetem planu stroškov investicijskega vzdrževanja so zajeti stroški takšnih večjih popravil in obnov delovnih sredstev, ki omogočajo, da so delovna sredstva usposobljena za nadaljnje sodelovanje v proizvodnem oziroma poslovnem procesu. Manjša popravila (tekoče vzdrževanje) in preureditve (adaptacije, rekonstrukcije) v tem planu niso zajete.

Po tradicionalni razvrstitvi delovnih sredstev pa bi bile glavne značilnosti plana investicijskega vzdrževanja za leto 1972 v naslednjem:

Skupina gradbenih objektov zajema večja popravila in obnove na zgradbah papirnih in kartonskih strojev, priprave snovi, energetike in skladišč; poleg tega pa še dvorišča in cestišča, kanalizacijsko omrežje, industrijski tir ter vodne objekte.

Skupina tehnološke naprave obsega največji del planiranih stroškov investicijskega vzdrževanja. Najznačilnejša in največja dela za to skupino v letu 1972 pa bodo:

— menjava brusnega kamna v brusilnici lesa,

— popravilo in obnova razpuščevalnih, mlevnih, čistilnih in sortirnih naprav v pripravi snovi,

— obnova pogonov kolodrobov,

— popravila strojev v dodelavi kartona, papirja in lepenke,

— obnova valjev in okroglih sit,

— popravila in obnova dvigal in drugih transportnih sredstev,

— obnova inštalacij in armature za snov, vodo, paro, zrak in olje,

— popravilo in obnova toplotnih naprav.

V premaznem oddelku pravijo...

Nadaljevanje s 3. strani

Andrej Kamšek

ja samega, kar nam zavira delo, pa tudi izgled na sam prostor ni nič mikaven. Pomanjkljiv je tudi transport v oddelku, saj se rabi za prevoz miz in palet izključno samo človeška sila.

V prihodnji številki Našega dela se bomo na isti način pogovorili s »ta lesnimi«, tj. žago, embalažno in mizarsko delavnico.

SR

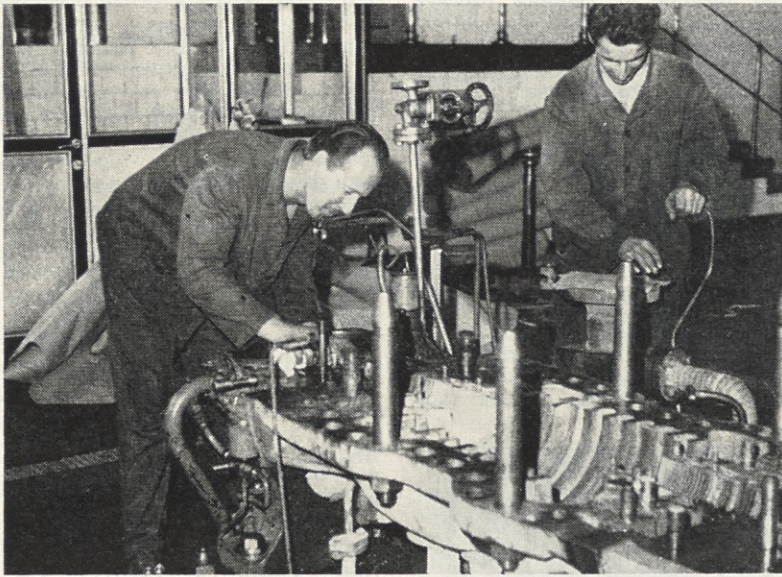
Skupina elektro naprave zajema popravila in zamenjave večjih stikal, zaganjačev, elektromotorjev, generatorjev in elektroinštalacij. Popravila in obnove na kontrolno merilnih instrumentih in napravah.

V skupini energetskih naprav bodo največja dela: zamenjava gumijastega traku na deponiji premoga, obnovitev rešetk in kurošč pri parnih kotlih, obnovitev

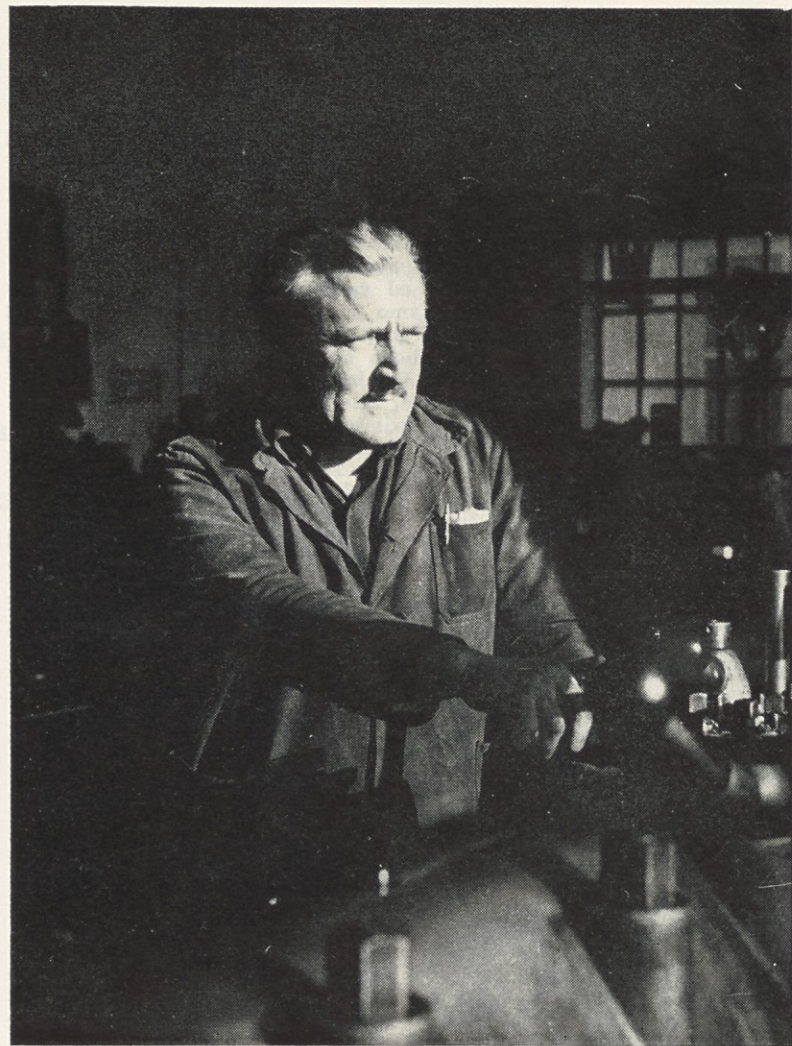
ležajev parne turbine, obnovitev v filtrih elementov za kotelno vodo in obnovitev v vodočistilni napravi.

Planirani stroški investicijskega vzdrževanja za leto 1972 so večji v primerjavi z letom 1971 za približno 11%, to pa zaradi večje iztrošenosti in večjega obsega delovnih sredstev in pa predvidenega dviga cen v primerjavi z letom 1971.

Karel Dime

Janez Lenček s sodelavcem Guberiničem pri vzdrževalnih delih v kalorični centrali

Mirko Matičič, strojni ključavničar

Analitična ocena bo kmalu končana

KOLIČEVO, JANUARJA 1972

— Kljub temu, da je bilo o analitični oceni delovnih mest pri nas že precej napisanega, je po mojem mnenju prav, da večkrat poudarimo pomen analitične ocene ter poročamo o vprašanih, ki so v zvezi z analitično oceno. Poudarek se mi zdi važen tudi zaradi tega, ker bo to vprašanje postalo kmalu aktualno za vse člane delovne organizacije, saj se bližamo proti koncu tistega dela analitične ocene, ki ga mora strokovna ekipa iz Zagreba opraviti v našem podjetju.

Komisija za izvedbo analitične ocene delovnih mest je na seji, ki je bila 15. dec. 1971, obravnavala skupno s komisijo za organizacijo dela in strokovno ekipo iz Zavoda za produktivnost dela vprašanja, ki so jih izvajalci analitične ocene ugotovili pri snemanju delovnih mest.

Ta vprašanja so se v bistvu dotikala: organizacije podjetja po shemi in dejanskimi delovnimi mesti, pogojev dela na določenih delovnih mestih, delitve dela v posameznih oddelkih oziroma na posameznih delovnih mestih, kakšne so pristojnosti in odgovornosti na določenem delovnem mestu, kakšna strokovnost je potrebna za dela na določenem delovnem mestu in o morebitnih spremembah nazivov oziroma imen določenih delovnih mest. Kasneje je vse te zadeve obravnavala komisija za organizacijo dela ter skušala poiskati najboljše rešitve posameznih vprašanj.

Po zatrjevanju izdelovalcev analitične ocene delovnih mest oziroma ekipe iz Zagreba bo analitična ocena narejena v roku, ki je predviden v pogodbi med Papirnico in Zavodom. Preden bo delo končano, bodo morali samoupravni organi za nemoteno delo strokovnjakov iz Zavoda še razpravljati in doseči soglasje, kakšno naj bi bilo v bodoče razmerje med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki v našem podjetju. Predvidoma bodo v mesecu januarju 1972 vrnjeni opisi delovnih mest, ki smo jih sami opisali in katere so dopolnjevali in pregledali strokovnjaki iz Zavoda. To je pravzaprav tudi zadnja etapa, ko lahko damo pripombe na svoj opis in na opis, ki ga bodo pripravili izvajalci analitične

ocene delovnih mest. Zato moramo biti pri pregledu opisa delovnih mest počasni in dosledni, v tem smislu, da takoj reagiramo, če smo mnenja, da opis ne ustreza dejanskemu stanju delovnega mesta.

Ugotoviti moramo tudi to, da z analitično oceno delovnih mest še ne bomo uredili nagrajevanja. Zmotno bi bilo misliti, da bo že analitična ocena delovnih mest sama po sebi spodbujala k čim boljšim rezultatom dela na vsakem delovnem mestu. Analitična ocena bo vsekakor pravično razdelila oziroma vrednotila delovna mesta med seboj. Zato se v pričakovanju nove analitične ocene delovnih mest ne more skrivati hotenje po absolutnem zvišanju

osebni dohodkov (ki so vezani na poslovni uspeh), temveč le želja po ureditvi razmerij med ocenami delovnih mest.

Sodim, da ni namen analitične ocene delovnih mest samo v tem, da določimo število točk za vsako delovno mesto, ki so potem osnova za obračun osebnega dohodka, kajti »oceno« delovnega mesta, izraženo v točkah, lahko določimo tudi brez analitične ocene delovnih mest, kar smo tudi že doslej delali. Z analitično oceno delovnih mest pa hočemo in moramo doseči predvsem naslednje namene:

1. izvesti dosledno delitev dela po delovnih mestih,
2. opredeliti in razmejiti pri-

stojnosti in odgovornost po delovnih mestih,

3. določiti osnove za uveljavitev načela nagrajevanja po rezultatih dela,

4. razporediti na delovna mesta take ljudi, ki ustrezajo vsem zahtevam delovnega mesta.

Najbrž je iz navedenega razvidno, da v končni etapi ne gre samo za »preprosto« tehnično izvedbo analitične ocene delovnih mest, temveč predvsem za politiko in ustrezen sistem nagrajevanja. Pri tem pa je analitična ocena delovnih mest samo velik korak k rešitvi obsežnega števila problemov in vprašanj, ki jih v našem podjetju skušamo že dalj časa reševati. Milan Deisinger

Nekaj o organizaciji

KOLIČEVO, JANUARJA

— Vsako podjetje temelji na optimalno usklajenem delovanju zapletenega sistema funkcij. Pri tem ima vsaka funkcija svojo metodologijo in tehnologijo in kot taki ji je treba zagotoviti, da se intenzivno vključi v kompleksni funkcionalni mehanizem delovne organizacije kot celote. Praktično to pomeni, da v gospodarski organizaciji ne moremo in ne smemo upoštevati samo primarno funkcijo podjetja, ampak moramo dati isti status tudi vsem drugim funkcijam, ki so za podjetje sicer sekundarnega značaja. Dokazano je, da vsaka od funkcij podjetja s svojo tehnologijo uspešno deluje le v primeru, da je točno znano področje dela, vpliv delovanja posamezne funkcije in da so znane posledice, ki nastanejo v zvezi z delovanjem posamezne funkcije. Vsaka funkcija s svojo tehnologijo, ki je znanost o zakonitosti produkcijsko-tehničnih postopkov, teži k temu, da postavi proizvodni proces na tehnično gospodarske osnove.

Da bi kar se da dosledno uresničevali primarni cilj delovne organizacije tj. ekonomsko proizvodnjo, ne smemo dovoliti in molče tolerirati nekaterih pojavov, ki tako ali drugače pogojujejo razne deformacije v organi-

zaciji podjetja. Vztrajati moramo na tem, da v podjetju vlada maksimalna harmonija med posli — nalogami in njihovimi izvrševalci in da obstaja psihološka enotnost zaposlenih, kar omogoča lažje interno komuniciranje in oblikovanje skupnih poslovnih stališč in odločitev.

Sleherni poslovni problem ali naloga se mora reševati v enotni delovni organizaciji s sodelovanjem vseh, ki so direktno ali indirektno poklicani, da se s problemi ali nalogami ukvarjajo, da bi tako uresničili svoj individualni ali skupinski učinek.

Ni vseeno, kakšno moč oziroma vpliv uporabljajo posamezniki v organizaciji, zlasti, če so na vodilnem položaju. Obstaja jasna in ozka razlika med tistimi, ki vplivajo na osnovi svojih sposobnosti in znanja in tistimi, ki uporabljajo disciplinske ukrepe ali se sklicujejo na svoj položaj. V splošnem velja, da je moč funkcionalizirana — tj. ustrezne oblike moči se uporabljajo v ustreznih situacijah — čim manj je moč vezana na status in hierarhijo, večjo uspešnost lahko pričakujemo pri svojem delu ali delu drugih. Moč, ki izvira iz hierarhije ali moč pritiska je opravičljiva v izrednih situacijah oziroma, če vse

druge vrste vpliva odpovedo. Lahko torej rečemo, da je več vrst vpliva, moči in, če želimo povečati svoj vpliv in vpliv sodelavcev in podrejenih, potem to najlaže dosežemo z obliko moči, ki se nanaša na znanje, strokovne izkušnje, zaupanje itd. S temi oblikami najlaže vplivamo drug na drugega in najhitreje se tako skupna moč poveča. Pri pritisku po navadi samo eden izvaja to obliko moči, ki je največkrat neučinkovita, ker se tej moči želi vsakdo izogniti. Če bi se zadovoljili s povprečnimi rezultati, potem bi bilo najbolje, da ostanemo pri obliki moči, ki nam jo daje delovni položaj, toda to je le poprečje, ne pa tisto, kar je možno doseči.

Kolo tehničnega napredka je moč premakniti naprej samo, če ne obravnavamo izolirano samo enega člana v verigi faktorjev, ki vodijo do končnega gospodarskega rezultata, ampak obravnavamo proces kot celoto in posvetimo vsakemu členu v verigi, njegovi vlogi primerno pozornost, ga primerno stimuliramo, da opravi v procesu svojo funkcijo s čimvečjo zavzetostjo, ne le za uspeh svoje dejavnosti, ampak za končni efekt celotnega procesa oziroma dejavnosti. X

Nekatere določbe samoupravnega sporazuma

VEVČE, JANUARJA — Odbor za delitev dohodka in OD je razpravljal o nekaterih določbah samoupravnega sporazuma, ki naj bi jih uskladili s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov in pravilnikom o povrnitvi stroškov za službena potovanja, stroškov prevoza na delo, selitvenih stroškov, stroškov za delo na terenu in stroškov za ločeno življenje.

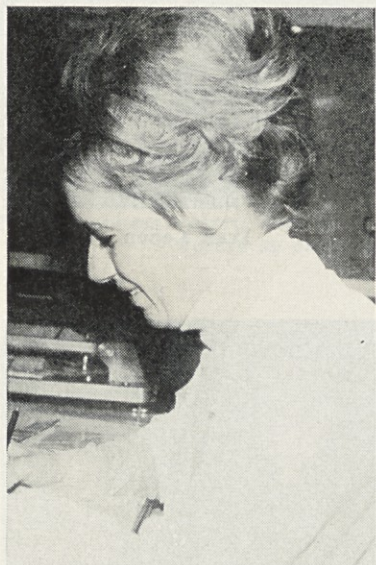
Določbe, ki naj bi jih uskladili, so naslednje:

— Za nedeljsko delo, ki je odrejeno izven rednega delovnega časa, se prizna 80% dodatka za opravljene ure.

— Za odpravnino delavcev, ki odhajajo v pokoj (zaradi starosti ali invalidnosti), se prizna dvojni

prizadetega delavca v preteklem letu.

— Vsa druga nadomestila za čas bolezni urejajo predpisi zakona o zdravstvenem zavarovanju.

Čestitamo tovarišici Pavli Jagodičevi. Pred dobrima dvema letoma je napravila poklicno papirniško šolo, pred dobrim mesecem pa tehniško, oboje z odličnim uspehom

— Za nočno delo se šteje vsako delo, ki se opravlja od 22. do 6. ure naslednjega dne.

— Višina dnevnic za službeno potovanje v Jugoslaviji znaša:

a) če potovanje traja nad 12 ur 80 din dnevno,

b) če potovanje traja 8—12 ur 40 din dnevno.

Stroški za prenočišča se povrnejo delavcu v celoti, na osnovi predloženega računa.

Za službena potovanja v tujino se dnevnic obračunavajo v višini, ki velja za republiške organe (Ur. l. SRS 43/69).

V prvo skupino za izplačilo dnevnic po gornjem odstavku

spadajo vodilna delovna mesta in visoko strokovna delovna mesta, v drugo skupino pa vsa druga delovna mesta

— Nadomestilo stroškov za ločeno življenje znaša največ 500 dinarjev na mesec.

— Nadomestilo stroškov za delo na terenu izven kraja zaposlitve in sedeža podjetja znaša 20 din dnevno.

— Nadomestilo stroškov za prevoz na delo in z dela lahko posamezen udeleženec sporazuma izplača delavcu do višine stroškov prevoza z javnim prometnim sredstvom z odbitkom 20 din mesečno.

— Nadomestilo stroškov za uporabo lastnega vozila v službene namene znaša 0,90 din za dejansko prevoženi kilometer. Pavšali za uporabo lastnih vozil v službene namene se ne priznavajo.

Odbor je navedene določbe samoupravnega sporazuma potrdil in jih predložil delavskemu svetu.

Janez Rome, pomočnik na gladilnem stroju, je ravnokar pomagal napeljati papirni trak

Tek papirnega traku je treba pogosto kontrolirati. Na sliki: Stane Rangus pri delu

povprečni mesečni osebni dohodek podjetja na osnovi zadnjih treh preteklih mesecev pred upokojitvijo. (Povprečni mesečni osebni dohodek podjetja je izračunan vsak mesec v obratnem biltenu.)

— Za zaposlenega delavca, ki se v podjetju smrtno ponesreči ali umre zaradi drugih vzrokov, se izplača pomoč v višini dvojnega mesečnega povprečnega osebnega dohodka podjetja. (Obračun dvojnega mesečnega povprečnega osebnega dohodka podjetja se ugotavlja na isti način, kot odpravnina pod točko 2.)

— Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni, ko delavec

Marija Zupančič pri kontroli papirja v premaznem oddelku

ne dela, ali v času nege obolelega družinskega člana, znaša za prvih 6 dni 80% osebnega dohodka, od 7 do 30 dni pa 90% povprečnega osebnega dohodka, ki ga je imel delavec v preteklem letu.

— Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni, oziroma odsotnosti z dela, ki je nastopila zaradi nesreče pri delu, nesreče na poti na delo ali na poti z dela in poklicnega obolenja znaša 100% povprečnega osebnega dohodka

Novosti v strokovni knjižnici

VEVČE, JANUARJA — Pod tem naslovom navadno preberete samo naslove najnovejše strokovne literature. Ker pa smo ravnokar stopili v novo leto in ker je že navada, da ob novem letu delamo zaključke glede na staro leto in sklepamo oziroma delamo dobre obete za prihodnje leto, naj to naredim še za strokovno knjižnico in dokumentacijo.

Najprej nekaj števil: V letu 1971 smo v strokovni knjižnici nabavili 125 knjig, naročeni smo bili na 36 naslovov domačih strokovnih revij, na 33 naslovov tujih strokovnih revij in na 46 naslovov tekočih časopisov in časnikov. V strokovni knjižnici imamo sedaj 3250 enot knjižničnega gradiva, od tega 2150 knjig v skupni vrednosti 38.380 din (inventurno stanje dne 30. 9. 1971).

V letu 1971 smo iz knjižnice izposodili nad 700 knjig, približno ravno toliko revij, obiskov pa je bilo čez 600. V knjižnici imamo vpisanih 200 stalnih obiskovalcev.

In kakšni so načrti za leto 1972?

V prvi vrsti imamo namen dokončno urediti dokumentacijo. Iz Darmstadta imamo naročeno pri združenju Zellcheming kompletno dokumentacijo za celulozo in papir. V dveh letih se je nabralo že približno 12.000 dokumentacijskih listkov, katere bo potrebno razporediti, da bo imelo celotno gradivo uporabno vrednost. Za sedaj še vedno čakamo, da dobimo ustrezno omaro. Verjetno marsikomu ni znano, kaj pomeni za knjižnico in za vse tiste, ki jih zanima področje izdelave papirja, taka dokumentacija.

Število člankov v revijah je ogromno in tako si je težko zapomniti, kdaj in kje je izšel članek na določeno temo, ki vas mogoče zanima ta hip. Če boste že-

leli, na primer, izvedeti kaj je napisanega na področju »lastnosti papirja«, boste pogledali v predalček, kjer bodo zares zbrane kartice za to področje in si na to izbrali ustrezen članek. V našem primeru bodo zbrani podatki od leta 1970 dalje iz vseh najpomembnejših papirniških revij, ki izhajajo na svetu. Poleg stvarnega kataloga zajema dokumentacija seveda tudi avtorski katalog. Mislim, da se strinjate z mano, da bo to pomenilo veliko pridobitev za knjižnico in za vse njene uporabnike.

Sicer pa se delo knjižnice ne bo spreminjalo. Vsa naročila revij bodo ostala v glavnem taka kot so bila lani. Tudi obveščanje posameznih oddelkov, oziroma posameznikov o najpomembnejših novostih iz strokovnih revij, ki jih redno dobivamo v našo strokovno knjižnico, se bo nadaljevalo v isti obliki kot doslej. Vsakršne pripombe, oziroma želje s tem v zvezi pa so vedno dobrodošle.

V letu 1972 si v strokovni knjižnici želimo še več bralcev kot v prejšnjem letu, saj nam je to najlepša spodbuda, oziroma vodilo za uspešno delo.

V decembru 1971 smo nabavili še naslednje nove knjige:

1. Srb, Vjekoslav: Kabelska tehnika

Zagreb, Tehnička knjiga 1970 Sg.: EN-00112

2. Srb, Neven: Asinhroni motorji

Zagreb, Tehnička knjiga 1971, Sg.: EN-00113

3. Babič, Simun: Teorija i tehnika računovodstva

Zbirka IPK 14-15/71 Zagreb, Informator 1971, Sg.: IPK-OEP 00148

4. Lovreček, Ivan: Kemijsko računanje

Zagreb, teh. knjiga 1970, Sg.: K-00109

5. Radošević, Nenad: Priručnik za kemičare i tehnologe

Beograd, Teh. knj. 1968, Sg.: PR-00093

6. Ultrafiolotove izlučenje

Redakcija I. M. Dancig Moskva

Izd. Med. 1971, Sg.: ME-00064

7. Design of the wet end of the papermachine

Ed. By: Francis M. Bolam

London, Ernest Benn Lim. 1971, Sg.: CP-00234

8. Kladnik, Rudolf: Osnove fizike I/II

Ljubljana, DZS 1969—1971, Sg.: F-00018/I-II

9. Enciklopedija Jugoslavije, 8. zv. (Srbija do Ž)

Zagreb, Jug. leksik. zavod 1971, Sg.: LE-00005/8

10. Normalwerte für Abwasserreinigungungsverfahren, Hamburg, LAW 1970, Sg.: PR-00094

11. Ribič, Božidar: Komentar tehničkih propisa o gromobranima

Zagreb, SEITH, Sg.: EN-00114

12. II. jugoslavensko savjetovanje o geoelektricitetu i gromobranima

Sibenik, SEITH, Sg.: EN-00115

13. Savjetovanje — Suvremena elektroinstalaciona tehnika jake i slabe struje u objektima sa modernom tehnologijom gradnje

Zadar, SEITH 1971, Sg.: EN-00116

14. Zbornik prvog savjetovanja o energetskim kabelima i izolirnim vodovima sa aluminijem i bakrenim vodičem

Zagreb, SEITH 1967, Sg.: 00117

15. Prvo savjetovanje o izvorima opasnosti od električne struje i preventivnim sredstvima zaštite I. i II. dio

Sibenik, SEITH 1969, Sg.: EN-00118

16. Lovrenčić, Željko; Srb, Vjekoslav: Eksploziona zaštita električnih uređaja

Zagreb, SEITH 1970, Sg.: EN-000119

17. Spitta F. Albert: Elektrische Installationstechnik I., II.

Berlin, Siemens 1971, Sg.: EN-00120 — I/II

Obvestilo

VEVČE, JANUARJA — Zaradi razdelitve sredstev za družbeno in rekreacijsko dejavnost, je odbor za družbeni standard sprejel sklep, da so posamezna društva oziroma klubi, ki delujejo v okviru podjetja, dolžni do 31. 1. 1972 dostaviti odboru naslednje gradivo:

1. poročilo o dosedanjem delu,

2. proračun za leto 1972 z viri financiranja,

3. program dela za leto 1972,

4. poročilo o sestavu članstva,

strukturna zaposlenih:

a) v našem podjetju,

b) v drugih organizacijah.

Organizacije, ki zahtevanega gradiva ne bo predložila, odbor pri razdelitvi sredstev ne bo upošteval.

Ivan Jeretina, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov v Papirnici Količevo

Predsednik osnovne organizacije sindikata Vakušinj Lutovac pozdravlja nagrajence in udeležence družabnega večera

Jože Praprotnik

Rudi Plešec

Ivan Leben

Jernej Remškar

Ivan Veber

Anton Draksler

Janez Gabrovšek

Niko Curk

Miro Šesek

Nagrajencu Dragu Bojaniču (prvi z leve) izročata nagradi namestnik direktorja ing. Franc Mlakar (v sredini) in predsednik DS Dominik Tomažin (desno)

Ostoja Davidovič

Franc Praprotnik

Franc Dobnikar

Avgust Križaj

Rudi Trampuš

Anton Šink

Janez Križnar

Alojz Štupar

Anton Jarc

Franc Kopač — zidar

Podelitev nagrad za dolgoletno delo

MEDVODE, DECEMBRA — Družabni večer za člane kolektiva tovarne celuloze v Medvodah ob zaključku poslovnega leta in podelitev nagrad za dolgoletno delo postaja že kar tradicionalna prireditelj. Tudi letos je sindikalna podružnica organizirala družabni večer v dvorani TVD Partizana v Medvodah. Prireditelj je začel predsednik osnovne organizacije sindikata tov. Lutovac Vukašin. Po pozdravnem govoru predsednika delavskega sveta tov. Tomažina Dominika je spregovoril o poslovanju podjetja v letu 1971 namestnik direktorja dipl. ing. Franc Mlakar, ki je med drugim poudaril, da je podjetje kljub velikim težavam uspešno zaključilo poslovno leto 1971. Letos je prejelo 37 delavcev nagrade za dolgoletno delo.

Za 35 let dela v tovarni je prejel enomesečni poprečni osebni dohodek tov. Miha BURGAR, vodja mizarske delavnice. Ko se je zahvalil za podeljeno nagrado, je hudo mušno pripomnil: »Rade volje vrnem nagrado, če bi postal mlajši!«

Za 25 let dela v tovarni so prejeli 50 % poprečni osebni dohodek:

1. Niko CURK
2. Roman GABER
3. Franc KASTELIC
4. Marija KOŠATKO
5. Avgust KRIŽAJ
6. Andrej KUŠAR
7. Franc PRAPROTNIK
8. Jernej REMŠKAR
9. Anton SUŠNIK
10. Anton ŠINK
11. Vera VILAR
12. Jože VOLČIČ
13. Franc KOPAČ, zidar

Roman Gaber

Na družabnem večeru nam je prvič igral ansambel »Acordi«. S tega večera so ostali posnetki na tej strani

Za 20 let dela v tovarni sta prejela 50 % poprečni osebni dohodek:

1. Franc GABER
2. Anton KOSMAČ

Za 15 let dela v tovarni so prejeli 50 % poprečni osebni dohodek:

1. Franc DOBNIKAR
2. Anton DOLINAR
3. Jože DREŠAR
4. Janez KRIZNAR
5. Ivan LEBEN
6. Matija PERGER
7. Rudi PLEŠEC
8. Jože PRAPROTNIK

Za 10 let dela v tovarni so prejeli ročne ure:

1. Stanko BERTONCELJ
2. Drago BOJANIČ
3. Florijan ČARMAN
4. Ostoja DAVIDOVIČ
5. Anton DRAKSLER
6. Janez GABROVŠEK
7. Anton JARC
8. Marija KRIZNAR
9. Stjepan RADUHA
10. Miro ŠESEK
11. Alojz ŠTUPAR
12. Rudi TRAMPUS
13. Ivan VEBER

Za razpoložanje in dobro voljo je skrbel ansambel Akordi s kvalitetno glasbo in popevkami.

Večina članov kolektiva dela v izmenskem delu ter ima zelo malo prostih nedelj, zato jim ta prireditev pomeni ne samo redko priložnost za prijetno zabavo, temveč tudi redko priložnost za srečanje z drugimi sodelavci kakor tudi seznanitev z novimi delavci, ki so se zaposlili med letom.

Vedro in pristrčno razpoložanje ter polna dvorana do jutranjih ur ponovno dokazuje, da je članom kolektiva ta prireditev pri srcu ter jim pomeni vsako leto enkratni dogodek.

JL

Anton Sušnik

Nagrajenec Miha Burgar se zahvaljuje za priznanje in nagrado

14. EUCEPA konferenca v Budimpešti od 18.-23. 10. 1971

Nadaljevanje in konec

»Je potiskljivost lastnost papirja?« (W. Kunz)

Potiskljivost papirja ni enostavno lastnost papirja, ampak vpliva na njo vrsta dejavnikov, ki ležijo izven same kakovosti papirja. Ti so v prvi vrsti tiskarska barva sama, njena sestava, njene reološke lastnosti in površinski napon, dalje omočljivost tiskarskega valja s tiskarsko barvo, kar je odvisno od strukture njegove površine, stopnje napolnitve rastra s tiskarsko barvo pri globokotisku in končno od elektrostatičnega polja. Vsi ti dejavniki so neodvisni od lastnosti papirja. Na podlagi tega prihaja avtor do zaključka, da bi se morala definicija za potiskljivost papirja glasiti: potiskljivost je odvisna od medsebojnega učinka materialov, ki sodelujejo v tiskarskem postopku pod primernimi tiskarskimi pogoji.

Za objektivno ocenitev kakovosti nekega odtisa predlaga avtor poseben postopek. Pri ocenjevanju kakovosti papirja in njegovem vplivu na kakovost odtisa nas v prvi vrsti zanima, v kolikšni meri pride do razlivanja tiskarske barve po površini. Potiskal je različne papirje s črtami 31 cm, izdelal mikroposnetke in ocenil širino posameznih linij. Ta širina naj bi bila pravi kriterij, na podlagi katerega je mogoče določiti medsebojni učinek papirja in tiskarske barve ter s tem oceniti boljšo ali slabšo potiskljivost papirja. Na podlagi rezultatov do sedaj izvedenih meritev predlaga izdelavo rastra s 100 črtami/cm in nato določitev njihove širine z mikrodenzimetrom. Mikrodenzimetar naj bi bil vgrajen v tiskarski stroj in priključen na računalnik, ki bi dal takoj vsoto širine potiskanih črt. Na ta način bo mogoče izmeriti širino črt na posameznih mestih površine papirja, kot tudi na različnih papirjih.

Predpogoj je seveda, da bo izvedeno potiskanje vedno pod enakimi pogoji. To se da izvesti na ta način, da zlepimo različne papirje med seboj v trak, ki ga nato pošljemo skozi tiskarski stroj.

»Papir za izdelavo brezkončnih formularjev« (Pattile E. W.)

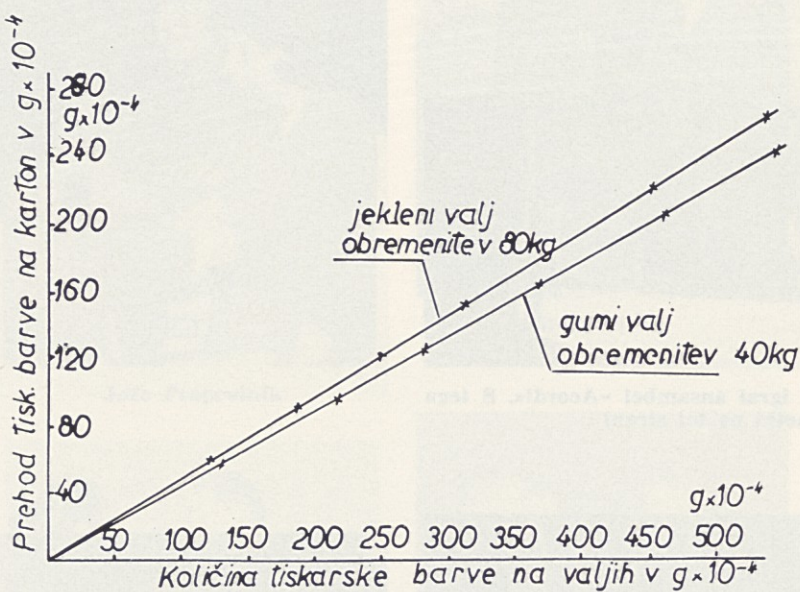
Potreba po brezkončnih formularjih v različnih deželah je v stalnem porastu in sicer povprečno 12% letno. V Združenih državah Amerike presega letno vsoto 1 milijarde dolarjev. Evropski obseg znaša približno polovico te vsote, dasi je treba pričakovati, da se bo sčasoma ta razlika zmanjšala.

Današnja generacija tiskarskih strojev za tiskanje brezkončnih formularjev teče s hitrostjo do 300 m/min. Pri tem znaša obremenitev papirnega traku ca. 0,4 kg/cm v vzdolžni in do ca. 0,2 kg/cm v prečni smeri.

Papir mora biti izdelan z maksimalno dimenzijsko stabilnostjo. Ne sme priti do raztezkov pri samem tiskanju kot tudi ne na poti od tiskarskih stikalnic do naprave za luknjanje. Prav tako se ne sme papir dimenzijsko spremeniti na poti do porabnika ali pa pri skladiščenju pri porabniku. Prav tako važna je tudi odpornost papirja, ki mora ustrezati zahtevam sodobnih hitrih pisalnih strojev. Hitrost pisanja današnjih hitrih pisalnih strojev znaša med 1000 in 1500 vrsticami v minuti in lahko pričakujemo, da bo v kratkem narasla na 2000 vrstic v min. Pri hitrosti 1300 vrstic na minuto je potreben čas za vsako vrstico 44 milisekund, pri čemer znaša čas premaknitve za eno vrstico = 4 mm 10 milisekund.

Temperatura in vlaga okolice se stalno spreminjata. Tako so formularji izpostavljeni vrsti temperaturnih sprememb in sprememb vlage, pri čemer pa ne sme priti do bistvenih dimenzijskih sprememb.

Kakovost zvitkov mora biti brezhibna. Rezani morajo biti

popolnoma ravno in čelne strani ne smejo biti poškodovane. Število lepljenih mest sme biti minimalno in določeno pogodbeno med proizvajalcem in tiskarnarjem. Lepljena mesta morajo biti izvedena z največjo skrbnostjo in tako, da tečejo skozi tiskarski stroj, ne da bi pri tem prišlo do utrga ali pa da bi se kakorkoli poškodovali kliše. Če tiskamo na večbarvnem tiskarskem stroju, je važnejše, da vsebuje vsak zvitek

določeno dolžino papirnega traku, ne pa, da ima vsak zvitek enak premer.

Papirni trak ne sme biti v vzdolžni smeri razvlečen, kar povzroča pri tiskanju kot tudi zlaganju formularjev velike težkoče. Glede na to morajo biti zvitki papirja po celi širini enakomerno trdi. Na površini papirja ne sme biti prisoten prah in papir mora biti tako proizveden, da pri luknjanju ne pride

do sproščanja vlaken in prašenja.

Važna je površina papirja, ki ne sme biti niti pregladka niti preveč hrapava. Priporočajo gladkost med 150 in 300 do 400 ml po Bendtsonu.

Mehanične lastnosti naj bodo naslednje:

gramska teža 45 g/m², 60 g/m²; utrna jakost v vzdolžni smeri (trak širine 15 mm) 3 kg, 4,5 kg; raztržna odpornost v vzdolžni smeri 20 g, 30 g; razpočna odpornost minimalno 1 kg/cm², 1,4 cm².

Dalje mora papir ustrezati še naslednjemu normativu:

vsebina nečistoč 10/1.000.000 v skupni velikosti 1 mm² = 1 mm² na 1 m²; opaciteta 85 %;

Fluorescenca — sme biti minimalna. Papir ne sme vsebovati nikakršnih optičnih belil.

Kljub današnjim normam obstaja še vedno potreba po izboljšanju kakovosti papirnih zvitkov, namenjenih za izdelavo brezkončnih formularjev. Papirničarji morajo izboljšati svoje naprave in metode ter uporabljati surovine, ki bodo zagotovile boljše kakovost izdelkov. Papirji iz umetnih vlaken — predvsem iz Japonske — so za industrijo brezkončnih formularjev zelo zanimivi, zlasti še, ker se njihova kakovost stalno izboljšuje.

Ing. Božo Igljč

Papir iz retorte

VEVČE, JANUARJA — Pri BASF v Ludwigshafnu izdelujejo sedaj sintetični papir iz granulata umetnih snovi. Kot osnovni material uporabljajo predvsem stiro-polimerizate, iz katerih naredijo v prvi fazi folije. Te folije v nadaljnjem postopku tako pripravljajo, da se lahko tiskajo, tako za namene knjižnega, ofsetnega in globokega tiska. V kvaliteti tiska folije prav nič ne zaostajajo za najboljšimi tiski na papirju. Zelo ugodno je tudi to, da ta, novi papir ne prevzema vlage in je izredno dimenzijsko stabilen. Tukaj lahko prištejemo še to možnost — kot pri vseh termoplastih — da lahko z enostavnim segrevanjem stisnemo dve poli. In uporaba tega novega papirja? Predvsem za plakate, koledarje, voščilnice, otroške knjige in podobno.

Dr. Hans Lunk takole ocenjuje poslovne možnosti oziroma plama tega novega papirja.

V času umetnih vlaken, umetnega kavčuka in umetnega usnja moremo priznati, da smo za uporabo sintetičnega papirja bolj malo slišali. Vzrok za to ni v tem, da ga ne bi znali izdelovati. Tehnične možnosti za izdelavo sintetičnega papirja so namreč šele v zadnjem času postale ugodnejše. Vzrok za tako majhen gospodarski pomen pa moramo iskati predvsem v visokih stroških izdelave.

Klasične vrste papirja izdelujemo že po ustaljenih postopkih, iz lesa, ki ga dobimo po dokaj ugodni ceni in na racionalno upravičenih strojih. Cene papirja so zato relativno bolj nizke. Uporaba umetnih vlaken, kot na primer najlona, poliestra namesto celuloznih vlaken, je dražja, izdelani papir pa ima možnost uporabe le na določenih področjih.

V zadnjih letih se je posrečilo raziskovalcem razviti novo generacijo sintetičnih papirjev. Iz granulata umetne snovi ekstrudiramo tanke folije, ki nato postanejo potiskljive, seveda po posebnem obdelovalnem postopku. Kot izhodni material pridejo v poštev predvsem stiro-polimerizati in poliolefini.

Lastnosti sintetičnih papirjev

Takšne folije so po mehanskih lastnostih enakovredne lastnostim, ki jih imajo celulozna vlakna, v

mnogokaterem pogledu jih celo prekašajo. Vse imajo namreč zelo veliko odpornost proti raztrganosti in se zelo lahko zglobijo in režejo. Nadaljnja prednost je neobčutljivost na vlago. Tako poliolefini kot polisterol prevzema-jo le manjše količine vode. Iz tega izhaja pri končnih izdelkih zelo velika odpornost proti vlagi in na splošno velika trdnost. Posledica tega je velika dimenzijska stabilnost, to se pravi dimenzije folij so neodvisne od zračne vlage. Tako odpadejo vse klima naprave, ki so sicer potrebne pri skladiščenju papirja.

Polnovredni sintetični papir lahko tiskamo po vseh postopkih, torej v globokem, knjižnem in ofsetnem tisku, na običajnih strojih in z običajnimi barvami. Ekstrudirane folije imajo zelo zaprto strukturo. Tu ne najdemo praznih prostorov kot pri celuloznih papirjih. Da bi dosegli dobro absorpcijo tiskarskih barv, posebno pri ofsetnem tisku, moramo površino folij spremeniti. Zato je več možnosti.

Ena možnost je nanos pigmentnega premaza, kot je v navadi pri oplemenitvenju papirja. Veživna sredstva za te disperzijske premaze so lahko sintetični polimeri (kot je na primer BASF Acronal) ali pa tudi naravni produkti npr. kazein. Pigmenti za premazno barvo so isti, kot se uporabljajo pri premazovanju papirja. Ti predvsem pripomorejo k zvišanju opacitete in k izboljšanju absorpcije tiskarskih barv. Premazane folije so po svojih karakteristikah in po »obnašanju« pri tiskanju zelo podobne znanim vrstam papirja za umetni tisk.

Druga možnost, da napravimo folije dobro potiskljive, je — to velja predvsem za polisterol folije — da jih obdelujemo s topili. Z delovanjem ustreznega topila se tvori na površini folije porozen sloj, ki je zelo sprejemljiv za tiskanje.

Uporaba

Kakšne možnosti nudijo sintetični papirji?

Mnenja se o tem za sedaj še zelo razhajajo. Sigurno ne bomo na teh papirjih tiskali dnevnih časopisov. Tudi iz folij izdelani sintetični papirji, čeprav cenejši, kot papirji izdelani iz sintetičnih vlaken, so še vedno dražji od ce-

luloznih papirjev. Tako bodo za sedaj našli uporabo predvsem tam, kjer je izredno poudarjena zahteva po veliki odpornosti nasproti vlagi in veliki dimenzijski stabilnosti. Ker jih lahko izdelujemo z dobrimi transparentnimi lastnostmi, jih lahko uporabljamo kot specialni risalni papir. Nadaljnja poraba je možna za etikete, za otroške knjige,

plakate, zemljevide ipd. Kot pri vseh izdelkih, predvsem pa pri novo vpeljanih, je seveda razširjenost uporabe predvsem odvisna od cene, pri sintetičnem papirju pa predvsem od tega, kako se bodo »držale« cene za celulozo in umetne snovi.

Iz Österreichische Papier Zeitung

ing. M. Ž.

Mednarodni konzorcij za dve novi tovarni

VEVČE, JANUARJA — Kot smo brali v Ekonomski politiki, je delavski svet kombinata »Belišče« sprejel sklep o pričetku graditve tovarne embalažnega papirja (fluting) in razširitvi proizvodnje embalaže iz valovitega kartona. Pričetek te izgradnje je planiran na pomlad 1972. leta, dokončali pa bodo konec leta 1973. Proizvodnja naj bi stekla leta 1974.

Nova tovarna bo imela kapaciteto 50 tisoč ton letno, pripadajoči obrat pa 40 tisoč ton polceluloze. Za 30 tisoč ton letno pa bodo razširili proizvodnjo embalaže iz valovitega kartona. Seveda je planirana tudi izgradnja vzporednih objektov, kot so: sistem za predelavo črnega luga, kotlar- na s turboagregati za proizvod-

njo električne energije za 15 megavatov, naprave za oskrbo s tehnološko vodo, naprave za čiščenje in pripravo lesa in podobno.

Investicijo bo financiral tuj kapital in kredit po principu skupnega vlaganja, v čemer razumemo lastna sredstva domačih bank. Tuje firme, ki bodo sodelovale, so nemške in avstrijske, delno pa tudi angleške in ameriške.

Pri proizvodnji bodo uporabljali predvsem trde in mehke listave iz slavonskih pokrajev. To pa gre v korist razvoju gozdarstva Slavonije.

Z realizacijo tega programa se bo Belišče uvrstilo na prvo mesto celulozne industrije na Hrvaškem in postalo eno od večjih podjetij te vrste v Evropi.

S sestanka internega uredniškega odbora Našega dela v Papirnici Količevo: Stane Laznik, Milan Deisinger, Stane Skok, Marjan Černe, Magda Ferjančič, Miha inž. Svetlin in Ljubo Ilič

Terminologija s področja industrije celuloze in papirja

PAPIRNIŠTVO

Skupni naziv za vso dejavnost, ki se pojavlja v okviru priprave za proizvodnjo, v proizvodnji, dodelavi, oplemenitvi in delno v predelavi papirja, kartona, lepenke, vključujoč tudi vso izdelavo vlaknin ter pripravo pomožnih sredstev, kemikalij, polnil, opreme in strojnih naprav.

Sinonim:
A: —
F: —
N: —

SUROVI NOTNI PAPIR

Papir namenjen za tiskanje notnega papirja in not. Izdelan je večinoma od brezlesne mehke snovi, ki pogosto vsebuje bombažno polsnov, da bi bil papir pri listanju mehanično zelo odporen in čim manj šumeč. Papir je klejen.

Sinonim: notni papir; papir za note (nepravilni termini)
A: music printing paper; unruled music paper
F: papier à imprimer musique
N: das Notenrohpaper; das Notendruckpapier

NOTNI PAPIR

Tiskovina na papirju (normalno na surovem notnem papirju), namenjena za pisanje not.
Sinonim:
A: ruled music paper
F: —
N: das Notenpapier

KNJIŽNI PAPIR

Papir, strojno gladek, brezlesni, redkeje z lesovino, včasih izdelan z manjšim dodatkom polnila, klejen, lahko tudi poklejen, volumna okoli 1,5. Papir služi za tiskanje knjig povečane debeline pri določeni gramaturi papirja.

Sinonim: verkiuik (nepotrebna tužka)
A: —
F: —
N: das Werkdruckpapier

CELULOZNI PAPIR

katerih vlakninskemu sestavu so pretežno celulozna vlakna. Papirji te vrste so v glavnem trajnejši in mehanično odpornejši.

Sinonim: brezlesni papir
A: cellulose paper
F: papier cellulose
N: das Cellulose Papier

SREDNJEFINI PAPIR

Skupinski izraz za papirje, ki vsebujejo lesovino. Izraz se posebno uporablja za pisalne in tiskovne vrste.

Sinonim: papir z lesovino; lesovinski papir
A: mechanical paper; groundwood paper, wood containing paper
F: papier avec bois
N: Mittelfein; das mittelfein Papier; holzhaltiges Papier; holzschliffhaltiges Papier

LESOVINSKI PAPIR

Skupinski naziv za papirje, v katerih vlakninskem sestavu je tudi lesovina. Papirji te vrste so v glavnem manj trajnejši in manj kvalitetni kot brezlesni papirji.

Sinonim: papir z lesovino; srednjefini papir
A: groundwood paper
F: papier avec bois
N: holzhaltiges Papier

PAPIR ZA TEKSTILNE STROČNICE

Papir, namenjen za izdelavo cevč, ki jih rabi tekstilna industrija v svojih predilnicah za navijanje niti.

Sinonim:
A: paper for textile paper tubes
F: papier pour tubes de filature
N: das Textilhülsenpapier

VULKAN FIBER

Debelejši papirniški proizvod, dobljen s spajanjem v še mokrem stanju večjega števila zelo vpojnega celuloznega papirja takoj po tretiranju z določenimi kemičnimi sredstvi, npr.: s koncentrirano

raztopino cinkovega klorida, ter nato sledečim izpiranjem in sušenjem. Zaradi natapljanja površine celuloznih vlaken pride do močnega spajanja, ki občutnejše več ne odpove niti v mokrem stanju. Uporablja se ga večkrat za izdelavo kovčkov, pa tudi v elektro in tekstilni industriji.

Sinonim:
A: vulcanized fiber
F: fibre vulcanisée
N: die Vulkanfaser

ŽAKARD LEPENKA

Lepenka z zadovoljivo dimenzionalno stabilnostjo in dobro sposobnostjo, da je odgovarjajoče luknjana, ne da bi se trakovi lepenke pri tem deformirali. Lepenka je mehanično dovolj odporna, da lahko vzdrži primerno dolgo časa v žakardnem stroju brez večjih poškodb.

Sinonim:
A: Jacquard board
F: carton Jacquard
N: die Jacquard Papp

ZVOČNO IZOLACIJSKA LEPENKA

Skupinski izraz za lepenko s potenciranimi lastnostmi v pogledu izolacije nasproti prenosu zvočne energije.

Sinonim:
A: soundproofing board
F: carton d'insonorisation
N: die Antidröhpappe

VLEČNA LEPENKA

Lepenka s posebnimi sposobnostmi za izdelavo vlečnih kartonažnih artiklov.

Sinonim:
A: board for pressing
F: carton pour emboutissage
N: die Ziehpappe

PERGAMIN

Zelo prosojen papir, izdelan največkrat od močno mleto »trde« celuloze. Tekom posebnega postopka — glajenje v zelo ovlaženem stanju pod visokim pritiskom med trdimi vročimi valji super kalandra postane papir prosojen. Papir ima določeno stopnjo odpornosti proti maščobam ter je namenjen za posebne embalažne namene.

Sinonim:
A: glassiue
F: papier cristal
N: das Pergamin

PERGAMENT

Proizvod, dobljen od živalskih kož po posebnem postopku priprave ali strojenja ter nima nikakršne zveze s tehnologijo proizvodnje papirja. Tako preparirane kože so v davni služile za pisanje.

Sinonim: pravi pergament
A: parchment
F: parchemin
N: das Pergament

PERGAMENTNI NADOMESTEK

Papir, po svojstvu in izgledu nekoliko podoben vegetabilnemu pergamentu. Večinoma od intenzivno mleto brezlesne, tj. celulozne snovi. Uporabljajo ga največkrat v embalažne namene. V svoji končni obliki je strojno gladek in normalno z lastnostjo polne klejenosti. Spada v skupino »teško propustnih« ali »maščobno-odpornih« papirjev.

Sinonim: pergament (nepravilen termin)
A: imitation parchment; greasproof paper
F: (papier) simili sulfurisé
N: das Pergamentersatzpapier

VEGETABILNI PERGAMENT

Celulozni papir, neredko pa tudi od bombažne polsnovi, ki po posebnimi kemični obdelavi, npr. prepariranju s 70% žvepleno kislino, pranjem in prekinjenju reakcije z amoniakom, postane težko propusten za maščobe. (Zaradi tega spada v skupino »teško propustnih« ali »maščobno-odpornih« papirjev. Največkrat ga rabijo za embalažne in kartonažne namene, pa tudi v gospodinjstvih.

Sinonim: pravi pergament (napačno); pergamentni nadomestek (napačno)

A: vegetable parchment
F: papier sulfurisé
N: das Pergamentpapier; das Echtpergamentpapier vegetabilisches Pergament

PAPIR ZA ZRAČNO POŠTO

Zelo tanek, največkrat zelo dobro strojno gladek pisalni papir za pisma in kuverte zračne pošte. Papir je dobro klejen, sorazmerno neprozoren in izdelan iz brezlesne snovi. Papir ima pogosto vodni znak.

Sinonim:
A: airmail paper
F: papier pour avion
N: Luftpostpapier; Dunnschreibepapier

PAPIRNICA

Trgovina za prodajo papirja in papirniških ter pisarniških artiklov. Dalje tudi obratovalešče predvsem manjšega obsega ali zgodovinskega pomena, v prenesenem pomenu tudi tovarna, za proizvodnjo papirja, kartona in lepenke.

Sinonim:
A: trgovina: stationary
obrat: paper mill
F: trgovina: papeterie
obrat: papeterie, usine de papier
N: trgovina: die Papierhandlung
obrat: die Papierfabrik

PERESNOLAHKI PAPIR

Papir, strojno gladek, brez posebej dodanega polnila, brezlesni, redkeje z lesovino, namenjen za tisk (največkrat) v tiskarski tehniki visokega tiska, najmanj 1,5-kratnega volumna, večinoma polnoklejen. Papir služi za tiskanje edicij nadnormalne debeline pri određeni gramaturi papirja.

Sinonim: »federlahjt«
A: featherweight paper
F: papier léger pour impression
N: das Dickdruckpapier; federleichtes Papier

MOČNO RAZTEZLJIVI PAPIR

Papir, ki je s pomočjo posebnega postopka ne pa s krepanjem s pomočjo strugala, tekom izdelave na samem papirnem stroju napravljen v vzdolžni smeri, izjemno močno raztegljiv.

Sinonim: klupak papir (nepravilno, komercialni izraz)
A: extensible paper
F: papier hautement extensible
N: hochdehnfähiges Papier

KREP PAPIR

Papir, kateri je po posebnem postopku (ob uporabi strugala) že za časa same izdelave na papirnem stroju nabran v drobne gubice po vsej njegovi površini, ko je trak še v sorazmerno vlažnem stanju. Papir, ki je nato v nagubanem stanju do kraja posušen, je močno raztegljiv.

Sinonim: krepani papir (nepravilno)
A: creped paper
F: papier crépé
N: das Krepppapier

KREPANI PAPIR

Papir, kateri je s posebnim naknadnim postopkom (združen z navlaženjem in sušenjem papirja in ob uporabi strugala) spremljen iz stanja normalne gladkosti v papir s prečnimi drobnimi gubicami po vsej njegovi površini. Papir v tem stanju je močno raztegljiv. Postopek je največkrat združen s še drugim oplemenitvjem npr. z istočasnim obarvanjem papirja.

Sinonim: krep papir (napačno)
A: creped paper
F: papier crépé
N: das gekrepte Papier

PAPIR, klejen v masi

Papir, v katerem je klejivo (npr. na bazi kolofonije) dodano v maso z namenom, da postane sposoben za pisanje, oziroma primerno odporen proti vlagi (npr. uporaba za embalažne namene).

Sinonim: klejeni papir (manj definiran termin)

POKLEJENI PAPIR

Z nanosom na površino s klejivom (največkrat na škrobni osnovi) oplemeniteni papir. Tako poklejenje ima predvsem namen, da nekoliko utrdi površino papirja ter ga napravi sposobnega za tiskanje in nekoliko bolj sposobnega za pisanje. Klejivo se običajno nanaša na papir s pomočjo klejne stiskalnice za časa same izdelave na papirnem stroju.

Sinonim: površinsko klejeni papir; poškrabljeni papir (nepravilno)

A: surface sized (paper)
F: collage en surface
N: oberflächengeleimtes Papier

STROJNI PAPIR

Splošen naziv za papir, ki je napravljen (skoraj avtomatično) na industrijski način s pomočjo možne mehanizacije. Naziv se uporablja za razliko od naziva »ročni papir«, ki je individualno izdelan le s primitivnimi pomagali.

Sinonim: papir
A: machine made paper
F: papier de fabrication mécanique
N: das Maschinen-Papier

IMPREGNACIJSKO KLEJENI PAPIR (karton)

Papir, pri katerem se klejivo (npr. živalskega izvora) vnaša s potapljanjem papirnega traku v raztopino klejiva ter temu postopku sledi ponovno sušenje. Papir se impregnacijsko kleji predvsem z namenom, da se doseže sposobnost za pisanje in da se poboljša mehanične in druge lastnosti papirja.

Sinonim: površinsko klejeni papir (napačen termin)
A: —
F: —
N: oberflächengeleimtes Papier; die Tauchleimung

KLEJENI PAPIR (karton, lepenka)

Obični naziv za papir, ki je izdelan največkrat z dodatkom klejiva (npr. na bazi kolofonije) v snov. Klejivo je dodano normalno z namenom, da postane papir sposoben za pisanje, ali pa primerno odporen proti vlagi (npr. uporaba za embalažne namene). Obstajajo pa še specialni tipi klejenega papirja, kot so npr. dobljeni s potapljanjem (npr. v raztopino živalskega kleja) ali pa površinsko klejeni papirji za zadostitev posebnih zahtev.

Sinonim:
A: sized (paper)
F: (papier) collé
N: geleimtes Papier

CELULOZNA VATA

je izredno tanek, mehak in voluminozen papirniški proizvod iz skupine »higienskih papirjev«, največkrat zelo porozne nehomogene strukture, vedno močno krepano. Osnovna gramatura znaša običajno 9–12 g/m². Celulozna vata je izdelana normalno od beljene celuloze in se zato lahko uporablja tudi za medicinske namene, za proizvode osebne higijene, v slabši kvaliteti ko vsebuje tudi lesovino pa tudi za embalažne namene. Karakteristična je visoka vpojnost (vode).

Sinonim: vata, staničevina, staničnina
A: (creped) wadding; cellulose wadding
F: papier ouate; outae de cellulose
N: die Zellstoffwatte

TAPETA

Končni papirniški proizvod, dobljen z enostranskim premazovanjem in vzorčnim potiskavanjem, včasih tudi z vzorčastim vtisnjenjem. Surovi papir je primerno klejen, tako da je tapeta sposobna za namaz z običajnim lepilom v namen prilepljenja na sobne stene. Tapete so običajno v rolcah manjše dolžine in širine.

Sinonim: tapetni papir
A: wall paper

F: papier teinture; papier peint
N: das Tapetenpapier

LEPENKA

Splošen naziv za papirniški proizvod v listih večje debeline, sestojč se iz večjega števila plasti, medsebojno sprjetih zaradi stisnjenja v mokrem stanju. Proizvod je dobljen s sorazmerno omejeno strojno opremo, pogosto s sušenjem na zraku.

Sinonim: ročna lepenka
A: mill board
F: carton à l'enrouleuse
N: die Papp; die Handpappe

VELIN PAPIR

Papir brez vodnega znaka ali hotene markacije od eguterja ali klobučevine, strojne gladkosti, z rahlimi naravnimi vtisi od sita na katerem je bil papir izdelan.

Sinonim:
A: wove paper
F: papier velin
N: das Velin-Papier

STROJNA LEPENKA

Lepenka izdelana na strojni napravi z višjo stopnjo mehanizacije, med drugim tudi vedno s strojnimi načinom sušenja.

Sinonim:
A: —
F: —
N: —

TRANSPARENT — RISALNI PAPIR

Namenoma izdelan kot zelo prosojen celulozni papir primerne gladkosti in klejenja, ki je sposoben za risanje načrtov in za čitljivo kopiranje istih.

Sinonim:
A: tracing paper
F: papier calque; papier à calquer
N: Transparent-Zeichenpapier; Detail-Zeichenpapier, das Pauspapier

SIVA LEPENKA

Lepenka izdelana iz papirniške snovi dobljene iz starega papirja nižje kvalitetne vrste, brez dodatka barvil in brez drugih primesti.

Sinonim: siva ročna lepenka
A: chip board
F: carton gris de vieux papiers mêlés
N: die Graupappe

TRANSPARENTNI PAPIR

Skupinski naziv za vse papirje velike transparence. Izdelani so iz močno mleto trde celuloze brez dodatka polnil. Včasih so taki papirji izdelani iz manj močno mletih vlaknin, transparentna pa je dosežena z naknadno impregnacijo, npr. s sušičimi olji itd. Med naravne transparentne papirje se šteje tudi pergamin.

Sinonim:
A: transparent paper; tracing paper
F: papier calque; papier transparent
N: das Transparentpapier

SUROVI TAPETNI PAPIR

Papir namenjen za izdelavo tapet. Normalno je izdelan iz manj plemenitih surovin, ker je v dokončni obliki premazan in potiskan. Papir je primerno klejen.

Sinonim: surovi papir za tapete
A: raw wall paper
F: papier support teinture
N: das Tapetenrohpaper

KARTON

Splošni naziv za papirniški proizvod, izdelan na kartonskem (redkeje na primerno prirejenem papirnem) stroju. Karton je največkrat sestavljen iz dveh ali večjega števila plasti, ki so zelo pogosto različne snovne sestave. Sprijemanje posameznih plasti je posledica medsebojnega stisnjenja še mokrih plasti. Gramatura znaša normalno nad 150 g/m².

Sinonim:
A: board; paperboard; continuous board
F: carton; carton à la machine
N: der Karton; die Papp; die Maschinenpappe

Zavarovanje

KOLIČEVO, JANUARJA — Zavarovanje je brez dvoma ena izmed zelo pomembnih gospodarskih institucij, katere glavni namen je gospodarska in ekonomska vrednost. Znano je, da so vse dobrine prej ali slej zapisane propadu. Normalno uničenje dobrin zaradi starosti in obrabe nadomesti amortizacija, nenormalno uničenje, ki je povzročeno z nekim stihijskim dogodkom pa nadomešča zavarovanje. Iz tega lahko ugotovimo, da ima zavarovanje pomembno vlogo v procesu reprodukcije, in to takrat, če so sredstva uničena zaradi delovanja nekih stihijskih dogodkov.

Temeljno načelo, na katerem sloni zavarovanje, je, da se vsi, ki so izpostavljeni neki nevarnosti, združijo, da skupno pretrpijo škodo, ki prizadene samo nekatere izmed njih, ne da bi vnaprej vedeli, koga in kdaj bo škoda doletela. Iz sredstev, ki jih plačajo tako organizacije kakor tudi posamezniki in ki se zbirajo pri zavarovalnicah, se v primeru škode obnavlja uničeno ali poškodovano premoženje oziroma nadomestijo neke druge škode. V pravnem smislu pa je zavarovanje zavarovalna pogodba, v kateri so določene dolžnosti in pravice zavarovanca ter zavarovalnice. Glavna dolžnost zavarovanca je v tem, da plača premijo, dolžnost zavarovalnice pa je, da plača odškodnino, kadar nastopi zavarovalni primer. V zavarovalstvu pri nas velja splošno načelo, da oškodovanec ne more prejeti več kot znaša škoda in tako ne more priti do tega, da bi zavarovanje pripegljalo do obogatitve.

Osnovni predpis, ki ureja zavarovanje, je temeljni zakon o

zavarovanju in zavarovalnih organizacijah iz leta 1967. Po tem zakonu se zavarovanja dele na obvezna in prostovoljna.

Obvezna zavarovanja so:

a) nezgodno zavarovanje potnikov v javnem prometu, posadke zrakoplovov in poklicnih gasilcev,

b) uporabnikov in lastnikov motornih vozil proti odgovornosti za škodo, povzročeno drugim,

c) uporabnikov oziroma lastnikov zrakoplovov proti odgovornosti za škodo, povzročeno drugim.

Vsa ostala zavarovanja pa so neobvezna in se delovne organizacije, kakor tudi posamezniki, odločajo zanje po lastni presoji in interesih.

S premoženjskim in osebnim zavarovanjem se ukvarjajo zavarovalnice, ki jih upravljajo zavarovalci, ustanovitelji in delovna skupnost zavarovalnice v skladu z zakonom in statutom. Za svoje poslovanje sprejemajo zavarovalnice posebne pravilnike, določajo pogoje zavarovanja, sprejemajo cenike in sklepajo zavarovalne pogodbe. Pravilniki, splošni pogoji in ceniki so sestavni del zavarovalnih pogodb. Pravilniki, pogoji in ceniki za iste vrste zavarovanj se med posameznimi zavarovalnicami močno razlikujejo, kar je drugače, kot pri zavarovalnicah v tujini. Ugodnost pa je v tem, da zakon dovoljuje, da lahko zavarovalci samostojno odločijo, pri kateri zavarovalnici bodo zavarovani.

Papirnica Količevo je imela za leto 1971 zavarovano svoje premoženje, kakor tudi osebe pri Zavarovalnici Sava Ljubljana in to proti naslednjim rizikom oziroma nevarnostim:

in o morebitnih posledicah, kakor tudi podatke o telesnih hibah, pomanjkljivostih, boleznih, ki jih je zavarovanec morebiti imel že pred nezgodo.

Podjetje mora zavarovalnici podati tudi druge podatke, zato naj se zavarovalci, ki so utrpeli nezgodo, zglasijo v pravni službi podjetja, kjer bodo dobili ustrezna navodila za uveljavitev zahtevka.

Če zavarovanec nezgode ne prijavi tako kot je v prejšnjih odstavkih določeno, jamči zavarovalnica za nezgodo samo tedaj, če prekoračitev tega roka ne vpliva niti na ugotavljanje okolnosti nastanka nezgode niti na ugotavljanje obsega njene obveznosti.

Če zavarovanec hote ali iz velike malomarnosti opusti izpolnitev dolžnosti po 1. in 2. točki, je zavarovalnica dolžna izpolniti samo tiste obveznosti, ki ustrezajo posledicam nezgode, ki bi obstajala, četudi ne bi bilo navedenih opustitev.

Če je nezgoda povzročila zavarovančev smrt, mora opravičenec zavarovanja o tem nemudoma, a najkasneje v 60 dneh od dneva, ko je zvedel za zavarovančev smrt, pisмено obvestiti zavarovalnico. Če opravičenec ne predloži prijave v tem roku, jamči zavarovalnica za to nezgodo samo tedaj, če prekoračitev roka za prijavo ne vpliva niti na ugotavljanje okolnosti nastanka nezgode, niti na ugotavljanje obsega njene obveznosti.

Stane Skok

Pred 11 leti začetek obratovanja KS II

Zap. št.	Vrsta zavarovanja oziroma rizik	Premija din
1.	Požar — osnovna in obratna sredstva, celuloza, les, lesovina, HC Bakovnik poslovna stavba, počitniški domovi	123.769,05
2.	Kasko in avto nezgoda — tovorni avto OM, dostavni avto IMV, 2 traktorja, osebni Opel in poltovorni avto	7.975,60
3.	Zavarovanje avtomobilske odgovornosti za škodo — vsa vozila, ki jih uporabljamo v javnem prometu	3.114,20
4.	Transportno zavarovanje blaga in materiala	11.174,20
5.	Civilna odgovornost podjetja	14.288,40
6.	Vlom in rop pisarniške opreme, gotovine in dostava denarja	857,60
7.	Kolektivno nezgodno zavarovanje članov kolektiva	32.640,00
8.	Kasko in lom za viličarje	2.834,30
9.	Kasko, lom in odgovornost Diesel lokomotive	2.464,60
10.	Kolektivno nezgodno zavarovanje dijakov med prakso	268,80
		199.386,75

Isto zavarovanje ima podjetje tudi v letu 1972, vendar bodo premije nekoliko višje.

Da bi o vseh gornjih zavarovanjih podrobno pisali, imamo v tem sestavku premalo prostora, zato se bomo omejili le o kolektivnem nezgodnem zavarovanju, kar bo za večino bralcev brez dvoma najbolj interesantno.

Konec leta 1971 je podjetje sklenilo kolektivno nezgodno zavarovanje članov kolektiva in sicer tako, da so vsi člani zavarovani za enake zneske (zavarovalne vsote), ne glede na katerem delovnem mestu delajo. Po tem zavarovanju se za nezgodo šteje vsak dan nenaden, od zavarovančeve volje neodvisen dogodek, ki deluje v glavnem od zunaj in naglo na zavarovančevu telo ter ima za posledico njegovo smrt, popolno ali delno invalidnost, prehodno delovno nezmožnost ali okvaro zdravja, ki zahteva zdravniško pomoč. Za take nezgode se štejejo zlasti naslednji dogodki: povozitev, trčenje, udarec s kakim predmetom ali ob kak predmet, udar električnega toka ali strele, padec, spodrsilaj, strmo-glavljenje, ranitev z orožjem, z raznimi drugimi predmeti ali eksplozivnimi snovmi, vbod s kakim predmetom, udarec ali vgriz živali.

V primeru, da nastopi nek zgoraj omenjeni dogodek, ki ima za posledico smrt člana kolektiva,

dobe njegovi dediči zavarovalno vsoto v znesku 13.064,00 din. Če pa je zavarovanec postal invalid, potem dobi v primeru polne invalidnosti znesek 26.128,00 din oziroma odstotek tega zneska, ki ustreza odstotku invalidnosti. Do prejema zavarovalne vsote je zavarovanec upravičen ne glede ali je nastopila nezgoda med službo ali izven službe, ni pa upravičen do dnevne odškodnine, kakor tudi ne do stroškov zdravljenja.

Zavarovanec, ki je zaradi nezgode poškodovan, je dolžan:

1. da se po možnosti takoj za teče k zdravniku oziroma, da pokliče zdravnika zaradi pregleda in nudenja pomoči in da nemudoma ukrene vse potrebno za zdravljenje ter da se glede načina zdravljenja ravna po zdravniških nasvetih in navodilih.

2. Da v 60 dneh zavarovalnici prijavi nezgodo, če mu to dopušča njegovo zdravstveno stanje, sicer pa v 60 dneh od dneva, ko mu je glede na njegovo zdravstveno stanje to omogočeno.

3. Da v prijavi nezgode da zavarovalnici vsa potrebna obvestila in podatke, zlasti o kraju in času, ko se je nezgoda pripetila, popoln opis dogodka, ime zdravnika, ki ga je pregledal ali ki ga zdravi, izvid lečečega zdravnika o vrsti telesnih poškodb, o nastalih

MEDVODE, JANUARJA — V mesecu decembru so se dokončno poslovili od kolektiva tovarne celuloze naslednji delavci: Ivan Duhovnik, vodja proizvodnje pinotana, Alojz Sušnik, VK strojni kovač, Marta Križaj, kuharica in Emin Lakič, vratar.

IVAN DUHOVNIK: Rodil se je leta 1911. Star 21 let je nastopil delo kot mlad absolvent srednje tehnične šole — elektrotehnične oddelka na Količevem, kjer je ostal do leta 1948. Pred II. svetovno vojno je končal specialni 6-mesečni tečaj za papirničarja in ostal zvest papirnicam ves čas svojega službovanja. Na Količevem je kot višji obratni tehnik napredoval do vodje proizvodnje papirja, kartona in lepenke. Nekaj časa je delal tudi v papirnici Vevčah, v letu 1950 pa je bil imenovan za tehničnega vodjo tovarne celuloze v Medvodah. Na tem delovnem mestu je ostal vse do leta 1962, ko je zaradi nove organizacije v skupnem podjetju, predvsem pa iz zdravstvenih razlogov, prevzel vodstvo proizvodnje pinotana.

V narodnoosvobodilni vojski je sodeloval od marca 1944 do osvoboditve, nato pa spet nadaljeval

delo v papirnici Količevo. Več kot dvajset let dela v tovarni celuloze v Medvodah in prejšnja službovanja v Vevčah in Količevem dokazuje njegovo predanost in zvestobo papirniški stroki in slovenskim papirnicam. V času, ko je delal kot tehnični vodja podjetja, si je prizadeval, da bi v tovarni povečali proizvodne kapacitete, da bi dosegli čimvečji napredek v tehnologiji ter modernizaciji tehnološkega procesa in tehnoloških naprav. Pri tem se je boril z velikimi težavami, predvsem zaradi pomanjkanja strokovnega kadra. Z žilavostjo, vztrajnostjo ter doslednostjo je premagal marsikatero težavo pa tudi bolezen ni zlomila njegove močne volje.

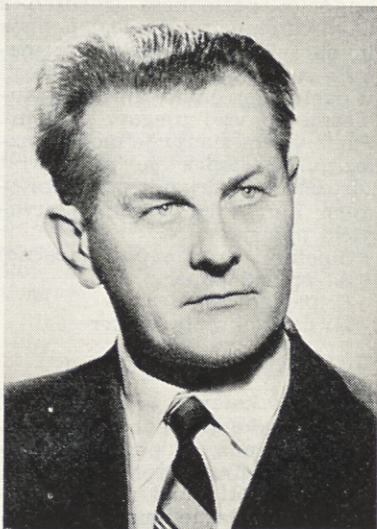
ALOJZ SUŠNIK: Rojen pred šestdesetimi leti v Goričanah. Kot izučen kovač je nekaj let delal pri bratu, nato pri raznih firmah vse do odhoda v NOV avgusta 1944. Po osvoboditvi in demobilizaciji jeseni 1945 je nekaj časa delal v škofjeloški predilnici, leta 1947 pa se je zaposlil v tovarni celuloze ter tu ostal vse do upokojitve. Ne samo, da je bil vsa ta leta zvest kovaški delavnici v podjetju, bil je tudi pionir prostovoljnega industrijskega gasilske-

ga društva ter njen dolgoletni predsednik. Ob raznih priložnostih pa je dokazal, da je tudi dober govornik in da pri tem ne potrebuje pisanih govorov. To je tudi dokazal ob slovesu, ko mu ni zmanjkalo besed, pa tudi spomin ima odličen.

MARTA KRIŽAJ: V podjetju se je zaposlila kot snažilka leta 1962. Zadnja leta pa je delala kot kuharica v obratni okrepčevalnici. Bila je marljiva in skromna delavka ter pripravljena opraviti vsako delo v dokaj slabih delovnih pogojih obratne okrepčevalnice.

EMIN LAKIČ se je zaposlil v podjetju leta 1963 kot razkladalec surovin, pozneje pa je delal pri izžemalnem stroju. Leta 1969 mu je bila priznana invalidnost III. kategorije ter je bil premeščen na delovno mesto vratarja. Ker je udeleženec NOB pred 9. IX. 1943, mu je bila priznana kot invalidu III. kategorije invalidska pokojnina.

Vsem upokojenim delavcem želimo v imenu kolektiva veliko zdravja in osebnega zadovoljstva še vrsto let in se zahvaljujemo za uspešno, predvsem pa za dolgoletno delo v tovarni.

Ivan Duhovnik

Alojz Sušnik

Emin Lakič

Upokojitve

Varovalna dieta pred arteriosklerozo

VEVČE, JANUARJA — V skrbi za svoje varovance se dr. Boris Moškon, obratni zdravnik, rad pogovori o težavah, ki jih imajo ljudje s svojim zdravjem in boleznijo pri delu in doma. Nedavno tega je svetoval, naj objavimo v našem glasilu aktualne nasvete v obrambo pred arteriosklerozo, neopazno boleznijo, ki lahko zadene vsakogar, zlasti pa ljudi v zrelejši dobi življenja. Takle je ta nasvet: Odrasel človek, ki je pre-

koračil 30 let starosti, mora paziti, da obdrži pravilno telesno težo. Statistike kažejo, da vitki ljudje dočakajo znatno višjo starost.

Idealna telesna teža obeta človeku najdaljše življenje. Navajamo tabelarični pregled idealne telesne teže za moške in ženske po 25. letu starosti (povzeto po: Build and blood Study I. Society of Actuaries, Chicago 1959); upoštevano je tehtanje v domači obleki in s čevlji.

vsebujejo le 70 do 75 g maščob. Kar je 15 g skritih v drugih jedeh, mesu, orehih, mandeljnih itd. lahko jedem dodamo le 60 g, to je borih 6 dkg maščob! Od tega naj bodo 3 dkg v obliki surovega masla ali dobre margarine in 3 dkg v obliki olja.

Torej uporabljamo polovico dovoljenih maščob v trdnem stanju, polovico pa v oljih.

BELJAKOVINE

Beljakovine dobimo z mesom in mesnimi izdelki, mlekom in mlečnimi izdelki, s siri itd. Ker vsebujejo jajca življenjsko važne aminske kisline, lahko zaužijemo 2 do 3 jajca tedensko, kljub temu, da jajčni rumenjaki vsebuje velike količine kolesterola. Zdrav človek potrebuje dnevno najmanj 1 g beljakovin na kg telesne teže. To najnižjo količino beljakovin v dnevni prehrani lahko v posameznih primerih zniža le zdravnik. Ljudje navadno porabijo dnevno več beljakovin, kar je prej koristno kot škodljivo. Zdrava mešana prehrana naj vsebuje pri 1600 kalorijah 120 g beljakovin dnevno.

OGLJIKOVI HIDRATI

Različne vrste ogljikovih hidratov niso samo v sladkorju in medu, ampak tudi v moki, testeninah, krompirju in sadju. Pretirano uživanje ogljikovih hidratov vodi do debelušnosti, zato jih je treba po tridesetem letu starosti omejiti.

Dnevna prehrana s 1600 kalorijami vsebuje 240 g ogljikovih hidratov. Bolnik s sladkorno boleznijo mora gledati na hranila, ki vsebujejo ogljikove hidrate, držati se strožje diete.

V normalni, mešani prehrani je vitaminov in mineralov dovolj, nikdar pa ne preveč.

PRIPRAVA HRANE

Pri pripravljanju hrane moramo posebej poudariti, da je treba z mesa odstraniti vso vidno maščobo. Za zabele nikoli ne uporabljamo svinjske masti, temveč olje, le včasih surovo maslo ali margarino. Vendar pa celotna količina maščobe ne sme preokračiti prej omenjenih količin.

Jedem maščobo vedno dodajamo, nikdar je ne pregrevamo. Zato niso dovoljena jedila, kjer maščobo čezmerno segrevamo (različna cvrtja, dunajski zrezek, pražen krompir itd.). Meso naj se duši v lastnem soku, ali pa naj bo pripravljeno na žaru. Prežgane ni priporočljivo, nadomesti naj ga podmet.

DOVOLJENA JEDILA

Meso (predvsem mlado): telečje, piščančjevo, zajčje, golobovo, kozličjevo meso, jagnjetina, pusta govedina, divjačina. Ribe: predvsem bela riba.

Mesni izdelki: hrenovke, safalade, pusta in malo slana šunka, nemastne krvavice.

Kruh in jedi iz moke: priporočamo črn, en dan star kruh, dovoljen je tudi prepečenec. Jedi iz moke so dovoljene, vendar v manjših količinah.

Zelenjava in sadje so dovoljeni. Pijače: mineralna voda, sadni sokovi, mleko do 4 dl dnevno. Vino in žgane pijače so dovoljene v zelo majhnih količinah in to le po predhodnem posvetovanju z zdravnikom. Prava kava v majhnih količinah.

Začimbe: omejiti je treba kuhinjsko sol, papriko in poper. Ostale začimbe so dovoljene.

NEDOVOLJENA JEDILA

Predvsem je prepovedano pripravljati hrane samo s svinjsko mastjo in uživanje mastnih jedi, čeprav so pripravljene z maslom, margarino ali oljem.

Posebej opozarjamo, da niso dovoljeni možgani, jetra, ledvica, vampi, pljuča, klobase, salame, pitana kokoš in puran, ribje konzerve.

Ni priporočljivo uživati polnomastnega mleka, smetane, mastnih sirov in mastnih juh. Pri sla-

ščicah se moramo odreči tortam, krofom, flancatom, čokoladi in vsem mastnim nadevom.

Orehi, mandeljni, lešniki, indijski lešniki in kokos vsebujejo dosti maščob, zato se jih izogibajmo.

PRAKTIČNI NASVET ZA ZAJTRK, MALICO IN VEČERJO

Zajtrk: Izbiramo med naslednjimi pijačami: šipkov čaj, kozarec mleka nemastnega, jogurt, sadni sok. Dve tanki rezini črne kruha (3 dkg). Za dodatek pa: 3 dkg marmelade ali 2 dkg medu ali 1 dkg surovega masla ali 1 dkg

margarine ali 3 dkg nemastne šunke.

Malica: Izbiramo med jedili: jogurt s prepečencem, 2 dl nemastnega mleka s prepečencem, 1 banana, jabolka, hruške, 1 pomaranča, sadna solata brez sladkorja.

Večerja: Izbiramo med jedili: nemasten sir in 5 dkg kruha, bela kava s 5 dkg kruha in 1 dkg surovega masla, zelenjavna juha z rižem, safalada v solati in 5 dkg kruha, hrenovka s kruhom. Dovoljena so tudi vsa jedila, ki so naštetja pri malicah, vendar v nekoliko večjih količinah. Sadje po želji. Različne solate, vendar zelo malo zabeljene.

IDEALNA TELESNA TEŽA ZA MOŠKE:

Velikost v cm	Telesna teža (v kg)		
	nežnih kosti	srednje močnih kosti	močnih kosti
160	52,2—55,8	54,9—60,3	58,5—65,3
162	53,2—56,9	55,9—61,4	59,6—66,7
164	54,3—57,9	57,0—62,5	60,7—68,2
166	55,4—59,2	58,1—63,7	61,7—69,6
168	56,6—60,6	59,2—65,1	62,9—71,1
170	57,9—62,8	60,7—66,6	64,3—72,9
172	59,4—63,4	62,1—68,3	66,0—74,7
174	60,8—64,9	63,5—69,9	67,6—76,2
176	62,2—66,4	64,9—71,3	69,0—77,6
180	65,1—69,6	67,8—74,5	71,9—80,9
182	66,5—71,0	69,2—76,3	73,6—82,7
184	67,9—72,5	70,7—78,1	75,2—84,5
186	69,4—74,0	72,1—79,9	76,7—86,2
188	70,8—75,8	73,5—81,7	78,5—88,0
190	72,2—77,2	75,3—83,5	80,8—89,8

IDEALNA TELESNA TEŽA ZA ŽENSKE:

150	42,7—45,9	44,5—50,0	48,2—55,4
152	43,4—47,0	45,6—51,0	49,2—56,5
154	44,4—48,0	46,7—52,1	50,3—57,6
156	45,4—49,1	47,7—53,2	51,3—58,6
158	46,5—50,1	48,8—54,4	52,4—59,7
160	47,6—51,2	49,9—53,3	53,5—60,8
162	48,7—52,3	51,0—56,8	54,8—62,2
164	49,8—53,4	52,0—58,2	55,9—63,7
166	50,8—54,6	53,3—59,8	57,3—65,1
168	52,0—56,0	54,7—61,5	58,8—66,5
170	53,4—57,5	56,1—62,9	60,2—67,9
172	54,8—58,9	57,9—64,3	61,6—69,3
174	56,3—60,3	59,0—65,8	63,1—70,8
176	57,7—61,9	60,4—67,2	64,5—72,3
178	59,1—63,6	61,8—68,6	65,9—74,1
180	60,5—65,1	63,3—70,1	67,3—75,9
182	62,5—66,5	64,7—71,5	68,8—77,7
184	63,4—67,9	66,1—72,9	70,2—79,5

Kakor je razvidno iz tabel, ima vsaka od treh navedenih skupin tudi razpon v telesni teži. Najnižjo telesno težo naj bi imeli ljudje pri 25 letih, najvišjo pa pri 60 letih. Po 60. letu starosti telesna teža pogoloma pada. Priporočamo redno kontroliranje telesne teže.

POTREBA PO KALORIČNOSTI PREHRANE

Odrasel človek brez večje fizične aktivnosti (ki ni zaposlen s fizičnim delom) potrebuje v 24 urah hrano, ki vsebuje 1600 do 2500 kalorij. Čim bolj je posameznik fizično aktiven, tem bolj kalorično hrano lahko uživa. Tisti, ki veliko in hitro hodijo, imajo lahko precej bolj kalorično hrano. Zmotno je mnenje, da starejši človek potrebuje le 1600 kalorij. Če je količnik aktiven, hodi na sprehode, ali kaj malega

dela, npr. na vrtu, potrebuje okrog 2000 kalorij.

Pravilno dnevno prehrano sestavlja 5 obrokov: zajtrk, kosilo, dve malici in večerja. Praviloma naj bi zajtrkovali okoli 7. ure zjutraj večerjali pa nikoli kasneje kakor dve do tri ure pred spanjem.

Zajtrk naj vsebuje 20% predvidenih kalorij, dopoldanska in popoldanska malica po 10%, kosilo 40%, večerja pa preostalih 20% predvidenih kalorij.

V dnevnem obroku hrane, ki vsebuje 1600 kalorij, porazdelimo osnovna živila v naslednjih količinah: 60 g maščob (dodatno še 15 g skritih v jedeh), 120 beljakovin in 240 ogljikovih hidratov.

MAŠČOBE

Maščoba je po epidemioloških študijah najbolj kočljiv element prehrane. Vsi dnevni obroki naj

Graditev novih garaž

VEVČE, JANUARJA — Odbor za družbeni standard je obravnaval informacijo vodje gradbene dejavnosti o gradnji garaž na Vevčah. Po odobrenem spremenjenem zazidalnem načrtu je možno takoj začeti z gradnjo osmih garaž.

Garaže bodo stale na zemljišču, ki je last SLP in bodo situirane: šest garaž v podaljškju že obstoječega niza garaž, nasproti blokov Vevče št. 42 in 43, dve garaži pa v podaljškju niza za otroškimi vrtcem.

Člani odbora so sprejeli sklep, da se takoj objavi razpis za gradnjo le-teh. Določili so tudi kriterije, po katerih bodo prosilci obravnavani. Ti kriteriji so naslednji:

1. leta službe v podjetju,
2. neposredna bližina stanovanja,
3. da prosilec še nima garaže,
4. da prosilec že ima avtomobil,
5. da je pripravljen plačati KS komunalni prispevek za zemljišče.

Poseben pogoj je, da mora biti oblika garaž taka, kot so že obstoječe, tako da bo videz enoten in pa, da se graditelji sporazumejo, da bodo gradili vsi naenkrat.

Pri glasovanju za sprejetje navedenih kriterijev sta dva člana glasovala proti.

Referent za socialno zavarovanje v Papirnici Vevče, tov. Franc Žabjak, se zadnji dan v podjetju poslavlja od sodelavcev

Andrej Kušar

Dne 16. I. 1972 zvečer je nenadoma preminil dolgoletni član našega kolektiva **ANDREJ KUŠAR** — I. pomočnik kurjača. Vest o njegovi smrti je presunila tako njegove ožje sodelavce, kakor tudi ostale člane kolektiva, saj je bil dne 12. januarja še na delu v tovarni.

Rodil se je 28. novembra 1912 v Ljubljani. S svojo družino je živel v Dragi pri Sori. V našem podjetju se je zaposlil 19. 7. 1946 in je bil konec lanskega leta nagrajen za 25 let neprekinjenega dela v tovarni.

Vsa leta svoje zaposlitve v tovarni je opravljal razna fizična dela, v zadnjih letih pa je delal v kotlarni, kjer je kot izredno zanesljiv in marljiv delavec napredoval na delovno mesto I. pomočnika kurjača.

Aktivno in organizirano je delal v NOV od 15. IV. 1943 dalje, pozneje pa kot aktiven bорец v partizanskih enotah.

V tovarni smo ga vsi poznali kot izredno skromnega in požrtvovalnega delavca, katerega so vsi sodelavci želeli imeti v svoji izmenji, ker so visoko cenili njegove osebne vrline.

Dobrega tovariša in člana kolektiva bomo ohranili v trajnem spominu. Njegovi družini izrekamo ob izgubi dobrega očeta in moža globoko sožalje.

Trinajst let v podjetju

VEVČE, JANUARJA — Sredi decembra 1971 je prenehala z delom tovarišica **Marija TURNŠEK**. Pri nas je začela z delom 10. 9. 1959. Skoraj celotno delovno dobo na Vevčah je opravljala posle kot kopalniška strežnica. Ze prej pa je bila zaposlena v tovarni dekorativnih tkanin.

Ko smo jo zadnje dni pred odhodom srečali, je izrazila željo, da bi kolektivno še vnaprej šlo vse po sreči, prav tako pa ji tudi mi želimo, da bi ji bilo lepo v zdravju in zadovoljstvu. Za njen trud in vzorno delo pa se ji tudi s tega mesta javno zahvaljujemo.

Marija Turnšek

Domači »zdravnik« za želodčne težave prebave, vas obišče iz znane hiše **MERCATOR**.

Kaj pa zimski bazen?

VEVČE, JANUARJA 1972 — Sredi zime smo; čeprav bo tekla beseda o kopanju, gre za zimsko zadevo, kot je zapisano že v naslovu. Zadeva je tudi aktualna, saj je že prej bilo veliko govora o možnostih gradnje zimskega bazena na Vevčah, polemike okrog gradnje takega objekta v Ljubljani pa so zanimanje še povečale.

Mnogi se sprašujejo, le kaj je pri vsem tem tako kompliciranega, da se o nekem takem objektu govori leta in leta, do realizacije pa ne pride. Odgovor je kratek; zgraditi in vzdrževati letno kopalnico je drago, bolj zahtevno, kot na videz izgleda, a zimski objekt take vrste pa je vsaj trikrat bolj zahteven v vsakem pogledu.

Vzdrževati v veliki hali poletno klimo niso mačje solze, pa še poskrbeti je treba, da odhod kopalca iz te poletne klime v zimski mraz ni tak, da bi bil zdravju škodljiv. Velika nevšečnost pri vzdrževanju poletne klime v hali z bazenom je tudi ta, da voda predstavlja pretežno površino hale. Izhlapevanje je zelo intenzivno. Odvajati vlago iz take dvorane pa pomeni tudi odvajati istočasno velike količine toplotne energije, ki je draga in gre zaradi zraččenja v nič. Ne smemo pozabljati, da je tak objekt potrebno ogrevati tudi ponoči, ko ne obratuje.

Vse te zahteve narekujejo posebno gradnjo objekta in preseñnetljivo visoke stroške vzdrževanja. Kljub temu pa Vevče imajo vse pogoje za dograditev in vzdrževanje objektov. Prav gotovo so ti pogoji najugodnejši v Ljubljani, zlasti še, če imamo v mislih bodoči krogotok tople vode in pare z dograditvijo toplarne. Tudi v sedanjih pogojih je gradnja možna. Ko govorimo o možnostih gradnje, mislimo pri tem pokritje 33 m bazena. Prednosti so znane, pa jih lahko še enkrat poudarimo — stalen, zanesljiv in dovolj velik vir toplotne energije, nekateri objekti že obstajajo in so uporabni, bodisi taki ali pa z manjšo adaptacijo.

Več razprav je bilo o načinu izvedbe, možnih je več. Najdražja a tudi najbolj trpežna je izvedba v zidani zgradbi. Na razpolago pa so tudi provizorične rešitve. Zdaj se uveljavljajo po svetu plastične ponjave, ki v obliki polkroga pokrivajo bazenski prostor. Napihnjena je kot balon, kar se doseže tako, da se pod njo stalno vzdržuje zračni pritisk z nekaj desetink atmosfere višje kot zunaj. Taka ponjava sicer nadomesti glavno kopalnično halo, medtem ko je izvedba toplih predprostorov, slačilnic, sanitarij itd. enako zahtevna. Možna je tudi izvedba brez ponjave tako, da se zgradi samo topel koridor do bazenske vode, ki je sicer primerno ogreta, je pa na prostem. Tako je kopalnice v Čateških Toplicah, medtem ko izvedbe v obliki ponjave v Jugoslaviji še ni, je pa precej projektov. Gradnja zidane hale bi stala več kot 4 milijone novih dinarjev. Izvedba s ponjavo bi veljala verjetno nekaj čez 1 milijon, izvedba s samim ogrevanjem vode in ureditvijo primernih predprostorov pa okrog 700.000 novih dinarjev. Stroški vzdrževanja so pri zadnji izvedbi najmanjši, najvišji pa pri izvedbi s ponjavo, ki bi zanesljivo presežali 1.500 novih dinarjev na dan. Omenjene zneske navajamo na osnovi izračunov iz preteklih let, medtem ko povsem točnih kalkulacij ta čas še ni na razpolago. Obstajajo tudi izračuni, da bi za ogrevanje pokritega bazena potrebovali v jesenskem času okoli 600 kg pare na uro, v času pa, ko zunanje temperature padejo pod ničlo, pa 1 do 1,5 ton/h. Te številke potrošnje pare so velike, vendar v primerjavi s porabo pare v tovarni, še vedno majhne. Mnogo večji problem je dobiti denar za gradnjo. Na Vevčah ga zanesljivo ni, saj je toliko drugih potreb, ki so v vsakodnevem življenju tovarne in delavstva mnogo važnejše. Torej do izgradnje lahko pride le, če bi se ponudil kak primeren investitor.

Resnici na ljubo je treba povedati, da ideja pokritja 50 m bazena na Vevčah ni realna. Tak

objekt, poleg tega, da je neprimerno dražji, tako ogrevanje kot vzdrževanje, zahteva vrsto dodatnih objektov in velik prostor, urejene prometne poti in zveze itd. Tako da lahko rečemo, da so na Vevčah idealni pogoji za izvedbo cenene in funkcionalnega objekta z rekreacijo, pouk v plavanju in tudi športno trenaja. Za izvedbo velikega modernega objekta, opremljenega z vsemi dodatnimi objekti za zabavo, osebno higieno in vse, kar danes spada pod pojem »industrija zabave«, Vevče niso primerne in gotovo sodi tak objekt v središče Ljubljane, oziroma vsekakor v okvir zavoda inž. Staneta Bloudka. Če bi hoteli kaj več, bi bili to gotovo nesmotrno napihovanje, pozabljanje na pravo mero.

Zadnji čas je bilo nekaj govora in pobud s strani občinske skupščine, oziroma mesta, češ da bi bila izvedba zimskega bazena na Vevčah zasilna rešitev spriču pomanjkanja denarja za izvedbo normalnega kopalnice v Tivoliju v okviru obstoječih objektov športnega parka inž. Staneta Bloudka. Bile pa so tudi bolj realne pobude, da bi vsaj kot so-investitor nastopila temeljna izobraževalna skupnost, s čimer bi se s primernimi dogovori omogočil osnovnošolcem bližnjih šol redni pouk v plavanju kot nadomestilo finančno ne manj zahtevnih tako imenovanih »šol v naravi«.

Mislím, da ne bi bilo napak, da bi se konec koncev po 20-letnem pričkanju o lokacijah in investiranju nazadnje le odločili v okviru mesta za izvedbo pokritega bazena na Vevčah, ki sicer ne bi bil ne reprezentančen, ne posebno velik, zanesljivo pa cenen in dovolj funkcionalen za trenutne potrebe v Ljubljani. Ob funkcioniranju takega objekta bi si nabrali tudi primernih izkušenj za izvedbo večjega objekta v Ljubljani, kajti tehnologija zimskega plavalnišča nikakor ni tako enostavna, kot si jo nekateri predstavljajo in menijo, da za to ni potrebnih nobenih predhodnih izkušenj. Izvedba zimskega kopalnišča s 33-metrskim bazenom že ima vse obeležje tehnologije velikih bazenov, medtem ko to za 25-metrsko kopalnišča in manjša še ne moremo govoriti. Gradbene in tehnološke napake v manjših bazenih se da provizorično prirediti in ostanejo neopazne, v velikih objektih pa ostane polomija za večne čase ali pa preureditev velja še in še denarja, ki ga po dokončanju objekta praviloma ni nikoli več na razpolago. Nekateri hujše napake v obstoječih 25-metrskih bazenih nas na to nazorno opozarjajo.

Pobude okrog izgradnje zimskega kopalnišča na Vevčah bi morali še negovati. To je realna rešitev tudi za Ljubljano, saj je vendar nepojmljivo, da Ljubljana nikakor ne more stopiti korak naprej, tako glede izgradnje zimskega bazena, kot tudi vzdrževanja in urejanja letnih kopalnišč, ki so, milo rečeno, izpod vsakega kriterija. Izgleda, da v Ljubljani krojijo usodo javnih letnih in zimskih kopalnišč ljudje, ki se zadovoljujejo s svojim nekajdnevnikom ali nekajtedenskim kopanjem na morju, pri tem pa čisto pozabljajo, da sta Sava in Ljubljana, umazani kot sta, popolnoma onemogočili vsakršno kopanje povprečnemu Ljubljančanu, ki poleti z vso silo pritiska v maloštevilna, slabo opremljena in še slabše oskrbovana letna kopalnišča. Le premožnejši si pomagajo s kopanjem v Kranju in v Portorožu ali Čateških Toplicah. Začuda, v Ljubljani je strašno veliko govora, kako pomembno turistično mesto je, da pa k turizmu spada tudi kopanje in da je to normalna higiensko rekreacijska navada povprečnega meščana

drugih mest, ne pride nikomur na misel. Kar pretresljivo je, kako je Ljubljana odlagala lokacijo in izvedbo takšnega objekta vsa ta leta. Vedno je kaj prišlo vmes, zdaj se tresejo v Ljubljani za nekaj starih kostanjev na bivšem sejmišču (ki ga je zavod inž. Staneta Bloudka priredil v park, zaradi česar pravijo, da je to zdaj Tivoli), pri tem pa nihče ne pove, kje bi ga bilo bolje postaviti, še manj pa da bi povedali, koliko bo taka kaprica stala. Na Vevče je pokojni inž. Stanko Bloudek hodil ogledovat lokacijo že pred 20 leti, predvsem mu je bila vseh velika količina pare, ker je vedel, da bo objekt poceni in skrbno vzdrževan, a so lokacijo vsakokrat odklonili, češ da je predaleč. Sedaj se je izkazalo, da so Vevče le bližje kot Kranj ali Portorož.

Kljub vsemu pa vendar upamo, da se bo realist v okviru Ljubljane, ki se bo končno odločil za najbolj normalno pot, namreč, da naredimo najprej nekaj uporabnega na Vevčah, potem pa nekaj sodobnega v središču Ljubljane.

Še nekaj besed o delovanju letnega kopalnišča v minuli sezoni. S povečanjem letnega kopalnišča na Vevčah se je zanimanje članov kolektiva in tudi okoličanov za kopanje znatno povečalo. Tovar na je kopalnišče dograjevala postopno, zato v začetku oskrba ni bila najboljše, se pa z vsakim letom razmere izboljšujejo. Zdaj, ko je preskrbljeno vse za solidno čiščenje vode in ogrevanje, bo v

prihodnje kopalnišče zanesljivo razpolagalo z najbolj čisto in topló vodo, ne glede na številni obisk.

Kot zanimivost naj navedemo, da je poletna sezona 1971 bila zelo čudna. Junij in začetek julija je bil mrzel in deževen. Od 5. julija do 30. avgusta — to je v pičlih dveh mesecih, pa se je zvrstilo na tem kopalnišču okoli 70.000 obiskovalcev, med njimi so bili številni izleti šolske ali kako drugače organizirane mladine, mladine iz vrteev, športnih klubov, potapljačev, gasilcev, plavalcev vseh ljubljanskih klubov, celo igralci iz Kranja so bili. Bilo je organiziranih nekaj uspešnih tekmovanj v republiškem merilu. Vevško kopalnišče je tako postalo priljubljeno shajališče ljubiteljev kopanja in plavalnega športa.

Približno 40% koristnikov je iz vrst članov kolektiva in upokojencev. Seveda so od teh najbolj zastopani najmlajši družinski člani.

Vevško kopalnišče je trenutno (razen Belinke) edino večje kopalnišče z ogrevano vodo. Opažamo, da prihajajo k nam tisti Ljubljančani, ki se resnično hočejo naplavati, medtem ko tisti, ki jim je kopalnišče bolj družabno shajališče, ostajajo v svojih mestnih kopalniščih.

Doslej je bilo z oskrbo vode poleti več težav, a izgleda, da bodo odpravljena vsaj v večji meri. Pogosti zastoji parne turbine povzročajo občasno manjši dotok

hladilne vode, ki jo pa obstoječe naprave ne dopuščajo enakomerno nadomestiti. Vsak nihaj v dotoku pa povzroča premike v temperaturi, alganje, slab pretok, kar ob množici kopalcev takoj povzroči onesnaženje, ki ga je težko popravljati. Vzdrževanje čiste ogrete vode je neprimerno bolj delikatno od hladne. Kritična temperatura je 23° C. Toplota vode nad to temperaturo zahteva drugačno tehnologijo čiščenja, ki ji pa, kot rečeno, občasno ob zastojih turbine nismo bili še povsem kos. Kljub temu nam kopalci zagotavljajo, da je voda že sedaj na Vevčah najbolj čista, doslegli pa bomo še več — absolutno čisto toplo vodo ne glede na število kopalcev.

Po izgradnji nove toplarne bo pa kopalnišče, kot objekt oskrbe, upoštevano tako, da bo na najbolj ekonomičen način uporabljena jalova toplotna energija in hladilna voda, obenem pa zagotovljena enakomernost v oskrbi. Tedaj pa bo mogoče prirediti kopanje, če že ne čez zimo, pa vsaj od spomladi do jeseni. Če pa se bodo do tedaj našli investitorji za zimski bazen, pa je zanesljivo, da bo dobro funkcioniral v prid Vevčanov in drugih občanov, šolske mladine in športa. Stvarna cena vzdrževanja in vstopnina bo gotovo dostopna tudi za te vrste koristnikov, medtem ko vstopnina kjerkoli drugje zanesljivo ne bo majhna in šolski mladini in športni trenaji slej ko prej nedostopna. N. T.

II. veleslalom planinskega društva Vevče

VELIKA PLANINA, 8. JANUARJA — In res so se naše želje domala uresničile. Vsakoletna interna zimskošportna prireditel na smučišču Purmana je letos zapustila mnogo boljši vtis kot lanskoletna.

Organizatorji so se pod vodstvom dipl. inž. Andreja Miklja in Andreja Pirkmaierja dobro izkazali. Ob vsem trudu pa so bili tudi malce razočarani. Ni kaj, tekmovanje in sploh ves sobotni izlet je bil privlačen, napet do zadnjega trenutka, toda udeležba

cev do sodnikov. Bili so celo malo prestrogi in marsikdo je razočaran, zaradi manjših napak med vožnjo, ostal brez uvrstitve. Tekmovalcem so po tekmi postregli s toplim čajem. Preskrbeli smo tudi za reševalno službo, ki se je odlično izkazala. Za privlačnost našega slaloma so poskrbeli tudi s praktičnimi nagradami. Da bi bilo čim več najboljših, so bili vsi tekmovalci razdeljeni v štiri skupine.

Nekaj rezultatov z II. veleslalomu na Veliki planini:

Zenske (potrebno je bilo prepeljati 14 vrtic):

1. Lorbek Vanja	1:14,2
2. Trtnik Irena	1:34,0

Moški nad 35 let (14 vrtic):

1. Šmigoc Vlado	1:01,6
2. Taurer Ado	1:16,1
3. Novak Anton	2:10,5

Mladinci do 20 let (21 vrtic):

1.—2. Levičnik Uroš	1:16,0
1.—2. Pirc Marko	1:16,0
3. Zajc Darko	1:16,3

Moški od 20 do 35 let (30 vrtic):

1. Pirkmaier Andrej	1:46,8
2. Selan Peter	1:51,3
3. Robida Marko	1:58,2

Marsikomu je lahko žal, da ga je megla, ki se je ves dan zadrževala nad ljubljansko kotlino, zamotila in je ostal doma. Izlet je bil v režiji planinskega društva. Možnosti za podobne izlete so še ker program smučarske sekcije predvideva še nekaj sobot na smučeh.

Zares je celotna akcija zanimanja vredna, saj je koristna, namenjena vsakomur, zlasti tistim ob stroju in delovni mizi, ki se premalo gibljejo na svežem zraku ali celo večino svojega dne presede v službi, za volanom in TV sprejemnikom, ne oziraje na leta starosti.

M. R. za smučarsko sekcijo

Po končanem tekmovanju na soncu, ob koči

je bila proti vsem pričakovanjem — manjša kot sicer.

Jasno sončno vreme, kot si ga težko predstavljamo v sivi megli, ki nas obdaja vse zimske mesece, je pripomoglo k prijetnemu vzdušju ob progí, na smučeh in pred našo planinsko kočó.

Proga za letošnje tekmovanje je bila dobro trasirana in sneg je bil odličen za smuko. Na 600 metrov dolgi strmini s 150 m višinske razlike je bilo postavljenih trideset vrtic. Morda je bila malo zahtevna za poprečnega smučarja, zlasti pa za začetnika. Za manj izkušene je bil tekmovalni prostor spodnji del proge, ki jo je bilo z malo truda možno lepo prevoziti.

Pohvala gre seveda vsemu sodniškemu zboru od starterja, kontrolorjev med vožnjo, časomeril-

Tekmovalna proga je bila dobro speljana, vendar pa precej zahtevna

Ker ni nogometnih tekem, rešujte križanke

Rešitve ugank iz noveletnega »Našega dela«

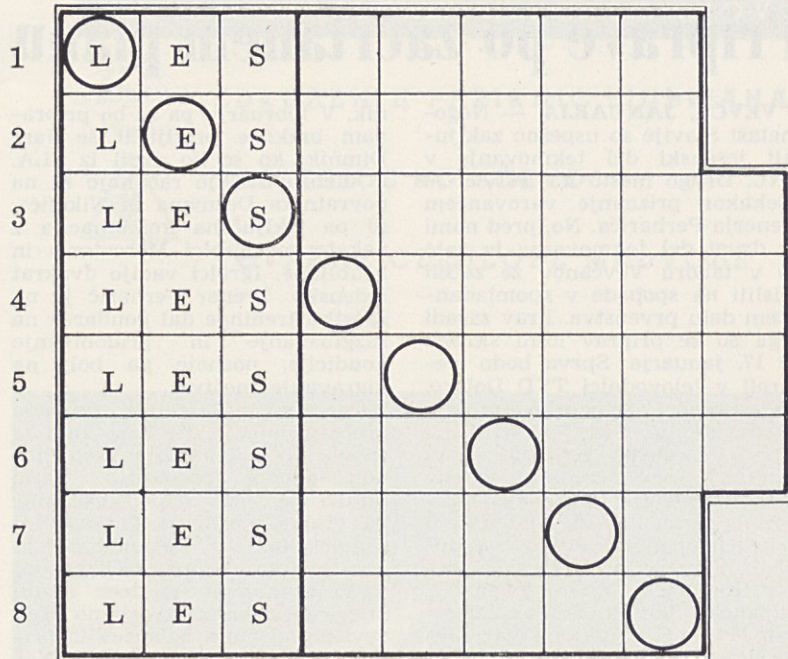
Anagrami:
 I. lik: tabor, obrat, troba, botra — **TORBA**
 II. lik: krona, Ranko, koran, narok, orkan — **KARON**
 Piramida: S, os, sol, osla, salon, naslov, Slovani, lesovina, Slovenija
 Voščilo v anagramu: Srečno novo leto!

Dodaja zlogov: Papirnica Količevo
 Palindromni rebus: Ivo Sonec (c nosovi — nazaj)
 Posetnici: Albin Vengust — Slavko Zule

Izmed reševalcev noveletnih ugank so bili izžrebani naslednji ugankarji: po 10 din ing.

Majda Žemva, Cirila Kogej in Mimi Dmitrovič
 po 50 din Ivka Peternel in 100 din Nada Klanjčar

Pravilno rešene ugank iz te številke Našega dela pošljite na uredništvo do 12. februarja 1972. Izžrebali bomo spet sodelavce in jih nagradili s 3-krat po 10 din, 1-krat 30 din in enkrat 60 din.

Tokrat objavljamo lažjo zvrst ugank. Vse besede se začno z istim pojmom in jim je treba le dodati 5 oziroma 6 črk. LES je v papirni industriji osnovna surovina, če pa boste izpolnjevalko pravilno rešili, boste na označenih poljih dobili naziv njegove najenostavnejše mehanske predelave na brusilnikih.
 1. popularni slovenski popevkar (Lado), 2. Narodni heroj (Franc-Luka) 3. koliba, baraka, 4. ksilograf, 5. del lestve, v kateri so klini, 6. plošča, izdelana iz žaganja, lesnih odpadkov in umetnih smol, tudi naziv za tovarno takih plošč, 7. blago iz lesa, 8. palica, šiba.

OGLIK	KMETI-JA FARMA (SP)	POSREDNIK, ZASTOPNIK	BILJKA	DELAV. ŽIVILJ. STROKE	JEDILNI PRIBOR	MLADINSKA KNJIŽKA	ST. SLOVAN TUR. MESTO POD DOLOMITI	RAZLIKA MED IZDATKI IN PRIJEMKI	KOV. SREBRNO BELE BARVE	10 ČRKA MESTO V ROMUNJI	POJAV PRI GORENJI	ZNAMKE IT. APARATOV	MAŠ. HOKEJI	OVČJA VOLNA	PORADEN. PRIPRAVEN
TURŠKI VELIKAS				ŠESTKROGA BLEDALEŠČE											
CESTNI DELAVEC						OLJE (angl.) V VEČJE MESTO V ETIOPIJI				10 ČRKA MESTO V ROMUNJI					
ČASOVNI RAZMAK															
MARIBOR															
MITO TREFALT		SREDSTVO ZA POME-TANJE ŽLAH. PLIN													ORODJE ŽANJIC
MOČAN VIHAR															BEN
ZVER															
MESTO NA HONSHUA															
REKA V SR. NEMČIJI															
ZNANI POKOJNI GRAFIK															
OBMOR. MESTO V EVINEJI															
ZUPAN	DELAVEC V RAFINER-IJI														
RADIJ															
ČRKA	MOSKI PEV. GLAS POZ. ELE.														
ZUPNIK															
VEZNIK															
NE (angl.)															
MESTO V TURCIJI															
VEČJI GOSTINS. LOKAL															

3

Priprave po začrtanem planu

VEVČE, JANUARJA — Nogo-metaši Slavije so uspešno zaključili jesenski del tekmovanja v SNL. Drugo mesto na lestvici je vsekakor priznanje varovancem trenerja Perhariča. No, pred nami je drugi del tekmovanja in zato so v taboru Vevčanov že začeli misliti na spopade v spomladanskem delu prvenstva. Prav zaradi tega so se priprav lotili skrbno že 17. januarja. Sprva bodo trenirali v telovadnici TVD Dolsko, ko pa bodo vremenske razmere ugodnejše, se bodo preselili na igrišče, v mislih pa imajo tudi odigranje več treningov tekem. Trener Perharič razpolaga pretežno z igralci, ki so v jesenskem delu nastopali za vevško enajstotico. To so: Šetina, veteran Mozečič, Kocijančič, Živic, Ferjančič, Zupančič, Skušek, Sevšek, Mastnak, Poženel, Sinko, Kotar, Jerončič, Avdukić, Gašperlin, Kres-

nik. V februarju pa se bo pripravam bržkone priključil še Jani Dimnik, ko se bo vrnil iz JLA. V taboru Slavije računajo še na povratnika Dežmana in Nikolića, ni pa izključena kombinacija z nekaterimi igralci Mercatorja in Ljubljane. Igralci vadijo dvakrat tedensko. Trener Perharič je na začetku treninga dal poudarek na razgibavanje in pridobivanje kondicije, pozneje pa bolj na uigravanje moštva.

Čeravno klub tarejo finančni problemi, upajo, da bodo tudi te težave ob sodelovanju vseh članov odbora premostili. Sami igralci pa bodo napeli vse sile, da visoko mesto na prvenstveni lestvici tudi v spomladanskem delu zadrže. To pa vsekakor ni samo v interesu igralcev samih in trenerja, ampak verjetno vseh vevških športnih delavcev in prijateljev nogometa, **T. ŽIDAN**

Brez lastnega igrišča bo težko

VEVČE, JANUARJA — Hokejisti Slavije so po končanem prvenstvu pristali na zadnjem mestu lestvice I. zvezne hokejske lige. Ob začetku tekmovanja je kazalo, da bo uvrstitev dokaj solidnejša, vendar se je tekmovalcem od tekme do tekme poznalo pomanjkanje treningov. Vsekakor je že pohvalno sodelovanje v tako visoki družbi najboljših jugoslovanskih hokejskih klubov, ne glede na zasedbo mesta. Vendar pa smo prepričani, da bi bila ob posesti lastnega igrišča slika bistveno drugačna. Kot gosti v hali Tivoli pridejo vevški hokejisti na vrsto za treninge ob dokaj neprijemnem času in poredkoma.

Vprašali smo, kakšno je stanje z graditvijo umetnega drsališča v Zalogu. Do sedaj so gotova vsa zemeljska dela, zabetonirana je prva betonska plošča, zgrajeni kanali, postavljena ograja neposred-

no ob igrišču in nekaj drugih priključkov. Potrebno pa je vbetonirati cevi, postaviti kolektor, garderobe in podobno. Iz zanesljivih virov je znano, da je za sedaj nakazanih 600.000 dinarjev. S tem denarjem bo možno vgraditi cevi, za kar je že napravljena pogodba z IMV. Približno 700.000 dinarjev pa bo še potrebno za postavitev kolektorja, ograje, garderobe in razsvetljave. Ko bo to napravljeno, potem ne bo več skrbi za redne treninge, še manj pa za bodoči naraščaj, saj vemo, da številna mladina Vevč, Polja, Zaloga in drugih obrobni krajev komaj čaka na sodelovanje, drugi, tudi starejši pa na zimsko rekreacijo te vrste.

Bralce naj še seznanimo z razporedom kvalifikacijskega tekmovanja za obstanek, oziroma vstop v I. zvezno hokejsko ligo:

XI. kolo 22. I. 1972 sobota
SLAVIJA : CELJE
v Ljubljani
Partizan : C. zvezda

XII. kolo 29. I. 1972 sobota
SLAVIJA : PARTIZAN
v Ljubljani
Celje : C. zvezda

XIII. kolo 5. II. 1972 sobota
CRVENA ZVEZDA : SLAVIJA
v Beogradu
Partizan : Celje

XIV. kolo 12. II. 1972 sobota
CELJE : SLAVIJA
v Celju
C. zvezda : Partizan

XV. kolo 19. II. 1972 sobota
PARTIZAN : SLAVIJA
v Beogradu
C. zvezda : Celje
v Beogradu

XVI. kolo 26. II. 1972 sobota
SLAVIJA : C. ZVEZDA
v Ljubljani
Celje : Partizan

Dedek Mraz se je spet oglasil

KOLIČEVO, JANUARJA 1972 — Že v začetku decembra se je sestel izvršni odbor sindikalne podružnice našega podjetja in večji del se je posvetil vprašanju obdarovanja otrok naših delavcev za Novo leto. Sklenili smo, da letos povečamo vrednost darila na 50 din. Starost otrok, ki bodo obdarovani, pa ostane nespremenjena (od dveh do dvanajst let). Razdelili smo jih v dve skupini, mlajše od 2—7 let in starejše (šolske) od 8—12 let. Tik pred prireditvijo pa smo mlajše otroke zaradi pomanjkanja enakih igračk morali razdeliti še na dečke in deklice. Že med mesecem so prihajale ponudbe okoliških trgovskih podjetij, a tudi letos (kot lani) je bila najugodnejši ponudnik kamniška »Kočna«.

Prireditev je bila 30. decembra ob 16. uri v kulturnem domu v Radomljah. Nastop dedka Mraza, živali in snežinke nam je oskrbela šola iz Radomelj, nastopali pa so naši otroci sami. Nič hude-

ga, če so se pesmice ponavljale, bilo je prijetno gledati mnoge male junake pri prvem nastopu. Ob koncu so člani izvršnega odbora razdelili otrokom darila, ki so se lepo sortirana bleščala pod razsvetljeno jelko. Mislim, da je prireditev lepo uspela, le ob delitvi je bilo preveč gneče.

Proslave se je udeležilo približno dve tretjini povabljenih. Druge sta zadržala ali slaba cesta ali pa velika oddaljenost. Za otroke, ki niso prišli v Radomlje, so darila naslednje jutro dvignili starši v podjetju.

Tako je dedek Mraz obdaroval skupno 481 otrok, od tega 177 šolskih in 304 mlajših otrok. Med obdarovanci so bili tudi otroci naših sodelavcev, ki jih že ni več med nami, a se jih še spominjamo.

Upamo, da so bili člani kolektiva zadovoljni z organizacijo dedka Mraza in želim, da je prireditev ugajala otrokom, saj je bila namenjena res samo njim.

ZK

Najprej boš nekaj zapel ali povedal in nato pride na vrsto darilo

Mirka Zupančič in njena otroka, zadovoljni s prireditvijo dedka Mraza

Veselje na odru

Medtem ko je mamica v tovarni, je njen malček v vrteu. Tudi letošnjo zimo je vevški vrtec obiskal dedek Mraz in se fotografiral z najmlajšimi, potem pa jim je podaril dosti sladkarij, igračk in učil

Tale bo »sedel«

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

V mesecu decembru so se zaposlili:
Dragoslav Grilj — delavec na lesnem prostoru
Franc Bajde — delavec na holandskih

Rojstva v mesecu decembru:
Dragu Jeraku se je rodila hčerka Dragica

Cestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu decembru so se zaposlili:
Miro Grajzar, ključavničar IV

Iz podjetja so odšli v decembru:
Ale Avdič, II. pomočnik izžemalnega stroja — samovoljno
Lado Virant, pomočnik pripravjalca kisline — samovoljno

Poroke:
Poročil se je voznik kranskega dvigala Franc Kozamernik.
Polnillec pinotana Redep Advij se je poročil z Nurfeto Batič.

Cestitamo!

Papirnica Vevče

Prišli v mesecu decembru 1971:
Klemenčič Franc, II. pomočnik dodel. stroja v prem. odd.
Nikolić Stanoje, pospravljalce izmeta Todosijević Radivoje, razkladalec Mahkovic Franc, II. pomočnik v satinaži
Klešnik Franc, I. pom. vodje dodel. stroja
Stefanović Nada, snažilka

Odšli:
Crček Anton, lastna odpoved
Turnšek Marija, inv. upokojena
Divjak Franc, samovoljno zapustil delo

Poročili so se:
Kurent Leon z Anico Miklič
Zakrajšek Marta s Silvom Ramovšem

Cestitamo!

Rodili so se:
Cunku Miroslavu, sin Miran Andreju Trniku, sin Boštjan Francu Valiču, hči Mateja Stanislavu Trentlju, hči Suzana Francu Fujsu, hči Darja

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo ga njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Tehnični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.